

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Slava Korošcem!

Kakor se je v svetopisemskega Joba trpko skušano srce zopet povrnila sreča, ko je po tolikih udarcih in izgubah zopet se začelo povračati mu zdravje in naraščati in pomnoževati njegov imetek, tako je včeraj nas razradostila vest, da so v starodavnem Korotanu, kamor smo doslej le s skrbjo in strahom obračali svoje oči, prodri trije slovenski kandidati, da sta poleg častitljivega, v narodnem boji osivelega vodje g. Einspielerja, izbrana še dva sobojevnika gg. Fran Muri od Jezera in dr. Abuja, da smo torej prvokrat zmagali na dveh voliščih, na dveh pa podlegli, a s častnima manjšinama.

Korotan, o katerem je tožno pel slavni Kolar, da je bil nekdanj zibelka, sedaj pa takev slovenstva, ni še izgubljen, oglašil se je krepko in odločno, osvetlil si je lice pred vsem slovanskim svetom in to tako sijajno, da mora slehernega narodnjaka navdajati radost, da vsakateri s ponosom gleda na hrabre in zavedne rojake onkraj s snegom kritih Karavank.

Ni dolgo še temu, ko se je po nemških listih razlegal uprav huronski krik, ker se nahajajo v po statističnej osrednjej komisiji za Koroško izdanem imeniku krajev poleg nemških tudi slovenska imena in s čudovito, le Nemcem lastno temeljitostjo, rekše nestrpljivostjo in strastjo kričalo se je, da je to nečujena predrznost, in dokazovalo se je, da nemajo Slovenci v Korotanu niti toliko pravice, da bi imena svojih vasij in trgov smeli slovenski imenovati.

Včerajšnji dan prinesel je na vse te izjave nemškega šovinizma primeren odgovor, nekako hladilo za prekipečni „furore teutonice“. Sedaj niti najbolj zagrizen fanatik ne bode več trdil, da so slovenska imena krajev neopravičena, da se prosti narod ne briga za ravnopravnost, da je temveč le v nemščino zaljubljen, kajti včeraj je narod glasoval za narodne kandidate in s slednjimi za njih narodni program, včeraj je 120.000 koroških Slovencev dobilo vsaj tri zastopnike v deželno zbornico Celovško.

Dobro znamo, da novoizvoljena trojica ne bode čudežev delala, da bode imela trpko stanje, da se jej bode godilo isto tako, kakor se godi slovenskim poslancem štajerskim v Gradci, a vendar čutimo posebno zadoščenje pri tej izvolitvi, ker odslej naš

Einspieler vendar ne bode čisto osamljen, temveč bode imel vsaj nekaj zaslonbe, ker odslej vendar ne bodo mogli več tako govoriti, kakor da bi Slovencev v Korotanu več ne bilo, ker se bodo vendar nekoliko morali ozirati na nas in slednjič, ker se s pomočjo nemških konservativcev s časom utegne postaviti stranka, ki bi vsaj nekoliko omejevala vse-mogočnost nemških Korošcev in pot gladila ravnopravnosti.

Včerajšnja zmaga bode blagodejno uplivala na štajerske brate, v Korotanu samem pa bode eminentnega pomena. Začetek je težak, a srečno prestan, sedaj bode nadaljevanje na pričetem potu lažje in pri bodočih deželnozborskih volitvah utegne naša zmaga biti še sijajnejša — popolna. V doseg tega smotra pa moramo živo skrb gojiti za sorojake na Koroškem, podpirati jih moramo v vsakršnem oziru, zanimati se za nje tako iskreno, kakor, se zanimajo ini narodi za svoje bodisi po naravnih mejah odcepljene, bodisi po drugih okoliščinah v nevarnem položaju živeče sorojake. Naše zanimanje pa ne sme biti samo idealno, temveč mora biti dejansko, imeti mora vidno obliko. Dejansko pa bode, ako postavimo več političnih sodelavcev na koroško pozorišče, ako skrbimo za naraščaj razumništva, v prvi vrsti mej duhovenstvom, katerega vrste so v zadnji čas postale ozbiljno redke in ako še na dalje vsako leto pošljemo kolikor možno gnotne pomoči izvrstnemu „Miru“. Ne da se tajiti, da je Einspielerjev „Mir“ izredno veliko k včerajšnjemu vspehu pripomogel in da je za Koroško ravno tako koristen in neobhodno potreben kakor „Slov. Gospodar“ za Štajersko.

Včerajšnja zmaga bodi nam vsem v spodbujajo, da duševno in gnotno zastavimo svoje sile za razvoj in napredek Slovenstva na Koroškem, da smo pri tem delu vztrajni, požrtvovalni, neumorni. Potem bomo, ko bode zopet treba iti na volišče, bodisi za deželni ali državni zbor, zopet jednako radostno in navdušeno kakor danes iz dna srca klicali:

Slava Korošcem!

Trgovska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

G. Baumgartner omenja, da se mu ne zdi umestno, da bi gostilničarji, kavarnarji itd. davčnega okraja Loke in Tržiča vkup imeli jedno zadrugo in

stavi predlog, naj bi bila v vsakem okraju po jedna zadruga.

G. Bamberg omenja, da bi gostilničarji davčnega okraja Tržič z onimi Radovljiškega okraja lahko imeli vkup jedno zadrugo.

Poročevalec nema ugovorov proti g. Baumgartnerja predlogu, omenja pa, da se združenje gostilničarjev Radovljiškega okraja z onimi Tržiškega okraja ne more priporočati, ker slednji pripadajo obrtnemu oblastvu v Kranji in ne v Radovljici.

Pri glasovanju se vsprejme odsekov predlog s spremembnim predlogom Baumgartnerjevim.

Zbornični tajnik dalje poroča o ustanovitvi zadrug v Ljubljani in omenja, da se je za obrte v ožjem pomenu po zaslišanju odbora obrtnega društva v Ljubljani sestavil po skupinah načrt, kateri je dodatek predstojajočemu poročilu. Ker bi nekatere zadruge po tem načrtu imele premalo članov, naj bi se delalo na to, da se združijo z drugimi močnejšimi. Mogla bi se n. pr. zadruga izdelovalcev instrumentov z ono obrta kovanega blaga, zadruga roko-vičarjev, klobočarjev in krznarjev s krojači združiti. Ravno tako naj bi se delalo na to, da bi se zadruga usnjarjev, jarmenarjev, sedlarjev in tapetnikov, kakor tudi lasopletov in brivcev združila z drugimi zadrugami. Glédé trgovinskih obrtov se je držalo od vis. c. kr. trgovskega ministerstva za statistična dela doposlane razredbe. Ker pa je število posamnim zadrugam oddeljenih obrtov večidel prepičlo, in so trgovski obrti, da-si pripadajo različnim kategorijam, vendar le sorodni obrti, naj bi se trgovski obrti razredili v tri zadruge in sicer:

1. v zadrugo sodno protokoliranih trgovcev,
2. v zadrugo neprotokoliranih trgovcev in
3. v zadrugo malih trgovcev.

Poročevalec stavi v imenu združenih odsekov predlog: Poroča naj se v tem smislu mestnemu magistratu in podpira naj se pri ustanavljanju daljnih zadrug.

Zbornica vsprejme predlog jednoglasno.

Zbornični tajnik poroča o dveh ulogah c. kr. okr. glavarstva Kamnik, naj bi zbornica izrekla svoje mnenje o ustanavljanju zadrug. Po sklepu se predlagajo za političen okraj Kamnik naslednje zadruge:

1. Zadruga gostilničarjev itd. za davčni okraj Brdo;

LISTEK.

Tri dni ob gorenjej Savinji.

(Spisal Josip Levčnik.)

(Dalje.)

VIII.

Dolgo raztegneno brdo, ob čegar južnem obrežju so pot proti bajti vije, zove se „Volovjek“ in je tako rekoč prehodnja bregovina v visoki planinski svet. Koj, ko se od Planinškega navzgor spustimo, prestopimo v obširne, tu pa tam z gozdi preraščene pašnike, koder je hoja še precej lahka in prijetna. Drugače je, kjer je treba prekoračiti večje, s košatimi smrekami obraščene gozde; treba se je tukaj skrbno izogibati v obraz pluskajočih vej; treba se je plaziti čez velikanska, rogljačasta debela od starosti propeljih dreves. Morilna sekira še v teh višinah ni zapela smrtne pesni prastaremu drevju, starost in vihar podirata velikanske, od drevesnega mahovja bradate orjake, kojih debela tu pa tam divje razmetana križem leže.

Po teh bregovinah pasejo nižje ležeči kmetje svoje goveje in ovčje črede, katere celo poletje v planini ostanejo. Večinoma se tudi molzna živina spravlja v planine, sedaj pa je pri vsakej čredi razen govejega in ovčjega pastirja tudi mlekarica — „majerka“, koja molze ovce, koze in krave, nabira maslo in napravlja okusen in tečen sir. Škoda samo, da se v teh krajih, kjer imajo toliko molzne živine, ne pečajo z napravo „švicarskega“ sira, koji bi jim gotovo lep dobiček donášal.

Kraja nevajen človek bi se v tem bregovju ne vedel kam obrniti, že itak slaba in neznatna steza se v goščevju in mej kamenjem brez sledu izgubi, le planinskih potov dobro vajeni novi vodja vedel je pravo namero. Višje ko stopamo, bolj se nam širi obzorje. Kmalu zagledamo daleč doli na zahodu v večernih solnčnih žarkih se zlateče savinjske in celjske planine, še nekoliko višje in pred nami se vzdigujejo skalnati grebeni gorenjskih planin s svojimi bliščečimi snežnimi plazovi. Gori na severu pa se počasi pokazujejo sive glave solčavskih orjakov, veličastne podobe, da se popotniku nehoté noga ustavi, da strmi tukaj nad orjaškimi plodovi

narave. Radi bi se bili pogosto radovali stopinjo za stopinjo veličastnejšega razgleda, ali brzonogi vodja nas je opominal naglo hoditi, sicer bi nas znala noč prebiti in po noči tudi pota vajen človek v planinah lahko zaide. Se ve da nas take izjave neso posebno tolažile. Že so nam postala kolena okorna, noge težke, da smo jih komaj vzdigovali. Čudili smo se našemu vodji, koji je lagotno, kakor mi po stopnjicah domače hiše, cokoljal po rogljatem kamenju in na kakem kamnu sedé pričakoval nas zaostale, planinskih potov malo vajene sinove doline.

Ni pa bil nenavaden gorski pot za nas jedina težava: ako smo mi izraževali svoje začudenje nad veličastvom planin, krmilil je naš ubogi Franjo zadi in godrnjal čez — njemu ne baš prijeten — pot, da smo se mu včasmi smijali, včasmi ga omilovali. Zaradi bližajoče noči smo namreč bili prisiljeni, brzo hoditi, zato je pa tudi posebno njega pot tako obilival, da je bil nesrečnik moker do kože. Bolj se pomika solnce zatonu, bolj raste naša skrb.

Do bajte je bilo še najmenj dve uri, a mi na pol onemogli, naš Franjo skoro popolnem. Daleč je hodil za nami in grozil se nad vodjem, da hodi

2. zadruga gostilničarjev za davčni okraj Kamnik;
3. zadruga mlinarjev in žagarjev v političnem okraju Kamniku;
4. zadruga lončarjev za političen okraj Kamnik;
5. zadruga pekov in medeničarjev za političen okraj Kamnik;
6. zadruga drugih rokodelskih in dopuščanih obrtov v političnem okraju Kamniku;
7. zadruga večjih trgovskih obrtov;
8. zadruga malih obrtnikov za političen okraj Kamnik.

Nekateri obrtniki okraja Kamniškega uložili so dve ulogi, izmed katerih jedna zahteva, naj se združijo za političen okraj Kamnik v jedno zadrugo naslednji obrti: kovači vseh vrst, kleparji, pasarji, mizarji, sodarji, zidarji, kamenoseki, tesarji, izbitni malarji in barvomazniki, podobarji, steklarji, nožarji, sedlarji, knjigovezi, ključavničarji, urarji in kolarji.

Proti združitvi teh obrtvalcev v jedno zadrugo bi se principijelno ne moglo ugovarjati, ker bi štela blizu 100 članov in se torej naprej ne more odrekati ji sposobnost za obstoj. Poleg te pa bi se morala ustanoviti druga zadruga rokodelskih in dopuščanih obrtov, katera bi obsegala druge obrtne kategorije, izimši gostilničarje, mlinarje, žagarje, lončarje, peke in medeničarje. V ti zadrugi bi bilo blizu 150 članov, in tudi ustanovitvi te zadruge bi se ne moglo ugovarjati.

Kar se tiče druge uloge, naj bi se delalo na to, da se vsi, katere koli vrste obrtvalci v političnem okraju Kamnik združijo v jedno zadrugo, se opozarja na predstojajočo poročilo.

V imenu odseka se torej predlaga: Zbornica naj izreče c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kamniku v smislu tega poročila svoje mnenje.

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. avgusta.

Koroški deželni zbor se snide v 9. dan septembra.

Vsi večji časopisi odobrujejo cesarsko naredbo, ki loči **podeljenje redov** od podeljenja plemstva in časti tajnega svetnika. „Pester Lloyd“ obžaluje, da ta cesarska naredba tudi za nazaj ne velja.

Novo objavljeni volilni zapisnik **zgornje-avstrijskih** veleposestnikov navaja 134 volilcev, med njimi 41 župnijskih posestev in duhovnih korporacij. Posestniki mestnih hiš se niso vsprejeli v zapisnik.

Hrvatski sekcijski svetnik Hervoić je danes na svojem posestvu v Krapini nagloma umrl. — Nekateri listi so bili prinesli vest, da se je bil hrvatski ban podal v Ischl, kar se pa ne potrjuje, samo to je res, da je cesar čestital banu na konci zasedanja hrvatskega sabora. — Izredni budget krajiškega investicijskega fonda za 1884. leto dobil je najvišjo sankcijo. Dohodki iznesajo 4.254.761 gld., stroški pa 1.055.845, med temi 256.000 za zgradbo železnice in 690.500 gld. za investicije v avtomuem delokrogu. — Sabor se bode sklical koncem tega meseca, in ko bode rešil najpotrebnejša dela, se bode razpustil, vsekako še pred 22. septembrom, s kraljevim reskriptom, da bodo volitve še ob pravem času in se bodo mogli poslanci hrvatskega sabora udeležiti meritornih del ogerskega državnega zbora.

„Oesterreichische Correspondenz“ objavila je sledeče oficijalne številke o šolstvu v **Bosni** in

Hercegovini: Konci prošlega leta bilo je v teh dveh deželah razen „mektefov“, to je mahomedanskih verskih šol pri mošejah še 42 splošnih, 94 konfesionalnih ljudskih šol, med temi je 56 pravoslavnih, 36 katoliških, jedna mahomedanska in jedna židovska. Na teh šolah je poučevalo 186 učnih mošij, med njimi 17 frančiškanov, 15 usmitjenih sester, 4 hčere božje ljubezni, 1 sestra kongregacije dragocene krvi in 2 trapisti. Kakor se vidi se katoliški redi jako zanimajo za šolstvo. Vseh učencev je bilo 8114 in sicer 6240 dečkov in 1874 deklet; od teh jih je bilo 4489 pravoslavnih, 2877 katoliških, 443 mahomedanskih, 295 židovskih, 10 pa drugih ver. Najboljše obiskujejo šolo katoliški, potem pa pravoslavni otroci, najmanj pa mahomedanski. Sploh obiskuje 7-5% za šolo godnih otrok šolo, kar je gotovo jako malo. Ali okoliščine se vedno boljšajo.

Vnanje države.

Shodu **nemškega** in **avstrijskega** cesarja se letos pripisuje poseben političen pomen, zlasti ker sta poklicana tudi Kaluoky in Tisza v Ischl. Nekateri sklepajo, da se bode podajšala nemško-avstrijska zveza, drugi pa, da se bode v Ischlu razgovarjalo o mednarodnem položaju, ki je navstal vsled razrušenja konference.

Bivši **srbski** metropolit Mihael je v samostanu Rilo pri Sofiji imel propoved, tikajočo se Srbije. Ta propoved se je tiskala in razširila v mnogih iztisih. Sedaj se je pa metropolit Mihael podal v Petrograd.

Turški sultan vsprejel je črnogorskega poverjenika Božo Petroviča v slovesnej, potem pa še v privatnej avdijenci, ter mu podelil veliki kordon Osmanskega reda. Boži Petrovič je sultanu izročil dva samokresa in jeden jagatan, kot darilo kneza Nikolaja. Nagovor Petroviča in odgovor sultanov sta izražala zadovoljstvo zaradi dobrih razmer med tema dvema državama.

Seje **francoskega** kongresa so jako burne, jedna bolj od druge. Kričanje, zmerjanje in pretenje vse križem. Kdor opazuje to zborovanje, misli bi, da ne zborujejo olikani Francozi, ampak kaki azijski divjaki. Reda ni skoraj nobenega, po dva govornika stopita večkrat h kratu na govorniški oder, in se med sabo zmerjata in žugata, da že nekolikokrat ni dosti manjkalo, da ni prišlo do pretepa. Monarhisti delajo škandale, da bi podkopali zaupanje republike, radikalci pa ta revizija ne zadostuje in hočejo popolno spremembo ustave po njih šabloni. Poslednji ne pomislijo, da s tem le škodujejo republiki, za katero se boré, in gladijo pot monarhiji. Vsi zmerno republikanski časopisi pa obsojajo to dejanje in opominjajo k zmernosti. V sredo popoldne ob 5. uri je imel kongres tretjo sejo. Zbornica in vse galerije so bile natlačene. Poročevalec komisije, Gerville-Réache prebral je svoje poročilo. Ko je prišel do besed, da je bilo prejšnje sporazumljenje obeh zbornic potrebno, navstal je na skrajni levi velik krič in smeh. Ko je omenil, da se imajo le one točke revidovati, katere sta naprej določila zbornica in senat, navstal je zopet silen hrup, Clémenceau je glasno protestoval. Komisija je vsprejela dostavek, da privči onih rodbin, ki so kdaj v Franciji vladale ne morejo biti predsedniki republike, vse druge dostavke in protinacerte je pa zavrgla, ker nasprotujejo sporazumljenju med zbornico in senatom. Ko so to slišali radikalci, zagnali so silen hrup, Gineau je kričal, kdo je sklenil dotično pogodbo, in zahteval, da naj si kongres ohrani svojo samostojnost, in se ne meni za prejšnje dogovore.

Predvčeraj se je sešla v Fuldi konferenca **pruskih** škofov, ki se bode neki med drugim tudi bavila z razmerami katoliške cerkve v Prusiji, zlasti pa o vzgoji duhovnikov.

Belgijska zbornica se je predvčeraj začela posvetovati o predlogi, da se obnovi diplomatska zveza z Vatikanom. Pred zbornico se je zbralo mnogo ljudstva. Ko so poslanci šli iz zbornice je mnogo ljudstva sikalo, nekateri liberalnim, drugi konservativnim poslaneem.

Kakor se iz Haaga javlja, je z pravje **holandskega** kralja Viljema jako slabo, četudi ne ravno v nevarnosti. Zato se sedaj časopisi zelo bavijo, kaj bode po njegovi smrti z Luksenburgom. Mnogi mislijo, da ostane pri Holandiji, drugi pa, da pristopi k nemškemu cesarstvu. Znamenito je, da se s tem vprašanjem bolj bavijo drugi, nego Luksenburgani sami. Ako se to vprašanje povoljno ne reši še za življenja kralja Viljema, utegne biti še povod mednarodnim prepirom.

Vodja konservativcev v **angleškej** spodnji zbornici Northcote je objavil, da ne misli zaradi egiptovskih zadev staviti nikakega posebnega predloga, a bode ta stvar v petek pri budgetnem poročilu spravljal v razgovor.

Izmed zaradi upora v Assiuthu od **egiptovske** vojaške sodnije na smrt obsojenih 8 turških vojakov bila sta 5. t. m. dva usmrtena, drugim se je pa kazen premenila v dosmrtno ječo.

Dopisi.

Z Dunaja 7. avgusta. [Izv. dop.] (Zabava na čast hrvatskemu pevskega društvu „Kolo“.) Naj Vam poročam o izredno lepeji zabavi, ki jo je priredilo slovansko pevsko društvo Dunajsko na čast Zagrebskemu „Kolu“ in hrvatskim gostom, potujočim v Prago. Dne 4. avgusta zbrano je bilo veliko število na Dunaji živečih Slovanov v dvoranah „zur Stadt Wien“. Zastopana bila so razna slovanska Dunajska društva kakor: „Slovanska Beseda“, „Dunajski Sokol“, „Slavoj“, „Lumir“, „Zaboj“, „Kolar“, „Komensky“, „Občanska Beseda“ v II. predmestji, „Občanska Beseda“ v Simeringu, v Favoritih, dalje akad. društva „Slovenija“, „Ognisko“, „Zvonimir“, „akad. Spolek“ po svojih zastopnikih. Pred napovedano uro bila je dvorana „zur Stadt Wien“ v vseh prostorih prepolna, tako da so hrvatski gostje, ki so po deveti uri zvečer iz opere prišli v dvorano, komaj našli prostora. Kasneje došli morali so ostati v družih sobah.

Predsednik Slovanskega pevskega društva gosp. dr. Lenoch pozdravil je hrvatske goste v krasnem govoru omenivši, kako so se v pradavnem času ločili bratje Čeh, Leh in Hrvat predno so šli v Krajino, kjer bivajo sedaj Čehi, Lehi, Poljaki in Hrvatje. A kakor je tri brate navdajala ljubezen slovanska, bratovska, tako se zopet danes podajajo roke, v pozdrav slovanski. Bratje so se ločili, a njih unuki slavijo danes praznik svidenja na tuji zemlji. Gromoviti živjoklici doneli so na čast hrvatskim gostom in slovansko pevsko društvo pelo je „Kje domov moj“. Ko je nastopilo „Kolo“, ter zapelo Esenhuthovo skladbo, tresla se je dvorana gromovitega ploska. Vsako pesen, ki jo je pelo izvrstno izvežbano „Kolo“, morali so Kolaši ponoviti.

Odbor slovanskega pevskega društva imel je prav srečen večer. V štirih dneh priredil je koncert, kojemu ni para. Nastopil je dvorne opere pevec, član slovanskega pevskega društva g. Kinský, ki je pel komade iz dveh oper in pridejal še česke narodne pesni. Priznavanja ni bilo ne konca ne kraja. G. Toms, član dvorne opere, igral je umetniško na teški svoj instrument „Cornet à Piston“ in izzval burne pohvale. V imenu Hrvatov govorili so: Reger, Kostrenčič, Harambašić ter v krasnih besedah izrekli srčno svojo zahvalo slovanskemu pevskega društvu za sprejem, in vsi naglašali so složno slovansko delovanje, ne izvzemši ni —

— Dalje v prilogi. —

prenaglo. Na jedenkrat pa zaupije, da ne gre za ves svet dalje, naj ga pustimo, da se hoče vrniti sam k Planinšku. Vsede se na kamen in teško sope od vročine in tukaj je precej tankega zraka. Nikjer blizu kakšne pastirske kolibe, do bajte še tako daleč, solnce že čisto blizu zatona, vse to je storilo, da nas je jela situacija z onemoglim tovarišem skrbeti. Mi smo ga rotili, da naj se premaga, da ga ne moremo in nečemo pustiti samega nazaj, in če se ne podvizamo naprej, prenočevati bi morali na prostem. Vse zastonj. Moker kakor je bil, vzame rudeč žepni robec in si ga namesto z nasprotnima s sprednjima koncema zaveže okolo vratu, da mu je visel po hrbtu navzdol in jo res mahne naravnost nazaj. Začnemo ga prositi, da naj bode pаметen, da se moramo vsi zaradi njega vrniti, ker bi sam brez vodje tudi nazaj pota nikakor ne našel, ali zastonj. Že smo mislili, da nam bodo zaradi tovarišev samovolje splavali naši popotni načrti po vodi, kar nam pride smešen, ob jednom pa tudi strašen dogodek na pomoč. Ko smo se namreč mi še posvetovali, kaj nam je storiti, stopal je naš obupanec svoj pot nazaj in ni se zmenil niti za naše

prošnje, niti za naše hudovanje. Kar se zasliši za bližnjim smerečjem divje rohnenje in razkačen bik z upogneno glavo in privzdignjenim repom prilomasti iz goščave naravnost proti nesrečnemu Franju. Malo da nesmo strahu okameneli; naš tovariš pa, vide besnečo žival za sabo, vrže palico od sebe in jo udere po kamenitem bregovju, da so mu iskre letele izpod pet. Očividno pa je bilo, da ga bik s svojimi nevarno nastavljenimi rogovi doseči mora. Mi zaupijemo, kar se je dalo, z vodjo vred jo ubremo za bikom, ali le-ta se je za vse to malo zmenil. Še trenutek in po tovarišu bode. Vsi zamizimo, da bi ne videli krvavega prizora. Še le čez nekaj trenutkov si upamo oči odpreti, a Franja ni bilo nikjer, ampak videli smo samo, da je hlapec, naš vodja, podil s krepkimi udarci bika po bregu. Že smo mislili, da je nesrečni tovariš mrtev, razmesarjen od rogov besnega bika. V naše nepopisno veselje pa zapazimo, da tisti, kojega smo že ravnokar mrtvim prištevali, iz neke razpokline previdno glavo vzdiguje. Brzo pritečemo in ga izvlečemo iz rešilnega zavetja, v katero je bil, čutivši že skoro roge za hrbtom, srečno skočil. Zdivjana žival pa je

kakor slepa rohnela dalje, a krepka hlapčeva gorjača jo je kmalu spametovala, tem ložje, ker je ni dražil več nesrečni rudeči robec. Ko smo se prepričali, da smo varni pred novim napadom divjega rogina, se vsedemo, da se odpočijemo in spraznemo par steklenic iz naše zaloge v srečno rešitev prijatelja. Sedaj še le je sprevidel le-ta, da bi ne bilo varno hoditi mu samemu čez nevarne planinske pašnike nazaj, zato se je udal našemu prigovarjanju in je, čeravno teško, vender brez godrnjanja stopal za nami.

S to neljubo dotiko z rogatim gospodarjem planinskih brd zgubili smo od itak pičlega časa čez jedno uro. Vodja se nam izjavi, da najbrž ne bode ta večer mogoče priti do bajte, da bode toraj treba prenočiti v kakej pastirski kolibi. Ali, ker nam je zaradi daljnega vodje mnogo na tem ležeče bilo, da se snidemo z ono družbo, koja je pred nami v planine odrinila, sklenemo, ker je bilo pričakovati svetle noči, tudi po noči potovati, da nam imenovana družba ne odide.

Vedno obilnejše postaje kamenje: duhteči planinski pašniki se umaknejo z razdrobljenim kame-

Srbov. To je veliko priznanje za brate Srbe. Govorila sta tudi član „Zvonimira“, in „Ogniska“, predsednik g. Meissner, ki je v izvrstnem poljskem govoru naglašal solidarnost in odločnost slovansko. Zaveden Slovan ne navdušuje se za tujca, ki nam krati povsod naše pravice. Slovani morajo skleniti slovansko zvezo, kdor se zanaša na tujca, ta je prodan, kdor pa izmed Slovanov brani krivične neprijatelje Slovanov, ta je **podkupljen izdajca!** Večna sramota njemu in njegovim potomcem! — V imenu poljskega društva „Zgode“ govoril je imenovanemu društvu predsednik g. vitez Smolski, znani poljski publicista, ki je naglaševal kulturo Slovanov od davnih vekov, ko so Poljaci pod svojim kraljem Sigismundom rešili Dunaj in z njim vso zapadno in kristijansko kulturo.

Še le pozno v noč poslovili so se Hrvatje, prepričavši se do živega, koliko simpatij da imajo pri raznih slovanskih plemenih.

Prihodnjo soboto bode Hrvatom na čast zabava v „Slovanski Besedi“. (Wien I. Wallnerstr. 2.)

Naj še dostavim, da se tudi Slovencem na čast pripravlja sprejem od slovanskega pevskega društva. Tudi tukaj živeči Slovenci zanimajo se zelo za svoje rojake, ki bodo potovali v zlato Prago, sklopit s se vernimi brati tesno zvezo v odločno obrambo proti vsem našim neprijateljem. X.

Iz Ptuja 6. avgusta. [Izv. dop.] (Grda laž nemško-liberalnega lista.) „Mariborčanka“, časopisec, ki pri nas še nema čitateljev, ima od 3. t. m. št. 93 od tu dopis, ki je od začetka do konca sama laž. Dopisun trdi, da je „Narodni dom“ že tri mesece zaprt, — da je prejšnja najemnica zaradi slabega zaslužka odpovedala in si najela druge prostore — da je potem društvo prosilo koncesijo za kavarno in gostilno pri občini (?) na svoje ime, da ta koncesije ni dala, da je bil Čitalnice ulog na glavarstvo, kakor tudi oni ne namestništvo in ministerstvo odbit, kar se je te dni odboru javilo in slednjič, da hoče tožiti sedanji najemnik Čitalnice. To so glavne poteze iz tega famoznega lažnjivega dopisa, toda opomniti mi je, da take goropadne budalosti ni mogoče lahko v slovenščino prevesti, ker Slovenci ne rabimo takih nesramnih izrazov. K stvari samej spregovoriti mi je sledeče.

Z odlokom c. kr. okrajnega sodišča Ptujkega od 29. oktobra t. l. 1883 št. 16398 odpovedal je čitalnični odbor prejšnjej najemnici vse prostore s 1. majem t. l.

Čitalnični odbor prosil je pri okrajnem glavarstvu (ne občini, butelj bi smel vedeti, da Ptujka občina ni avtonomna, dakle nema pravice deliti koncesij) za koncesijo in ta je bila podeljena vsled odloka od 25. aprila t. l. št. 7558. Ptujka občina — pri kateri sedijo sami liberalci — rekurirala je zavoljo podelitve koncesije na namestništvo, toda to je vsled naredbe od 15. maja t. l. št. 8545 utok Ptujke občine odbilo. Toda našim mestnim liberalnim očetom še ni bilo dovolj in uleže utok pri ministerstvu. Kako je stvar tu rešena, nam še ni znano; a to smelo vem, da buteljski dopisun še manje vé.

Prav nič pa ne brigajo pobalinskega dopisuna razmere mej krčmarjem in društvom. — Iz predstoječega je razvidno, kake črne laži širijo nemški

njem posutim bregovinam, na kojih se — vedno redkeje in manjše, najdejo z drobnimi gorskimi zlati obrušene ledine, a namesto orjaškega smerečja vije se tu pa tam po tleh pritlikovo borovje. Stopili smo toraj v visokoplaninski svet.

Tibo smo stopali drug za drugim po rogljatem kamenju, vodja spredaj, a „invalid“, kojega smo si kot nosača pridržali, kot zadnji. Že se je pomaknila ura na osem, in že so se globoko doli ležeče doline ogrnile v večerni mrak. Le tukaj visoko gori v planinah upiralo je solnce zadnje svoje žarke v sivo skalovje. Kralj dneva je torej slovo jemal od gorsk h vrhov, obstali smo, da bi gledali ta čaroben krasen prizor. Večerni mrak v dolinah se je počasi umaknil črnej noči, ki je svoj temni plašč vedno višje navzgor raztegala, le na zahodu se še kaže v temnozlatem svitu se lesketajoča solnčna krogla, polgoma se utapljajoča za skalnat greben daljnih koroških planin. Kakor orjaški kupi zlata se v zadnjih žarkih svetijo planinski vrhovi, podobni velikanskim gromadom, prižganim v proslavo vsemogočnega mojstra. Že se krogla popolnoma utopi, najvišji vrhovi se še žarijo ali kmalu se umakne njih temnozlati svit bledeje svetlobi lun

— našlo in samo žareče nebo

listi mej svoje čitatelje. Ti so res usmiljenja vredni. Sl. uredništvu navedenega lista pa čestitamo k tej izvrstnej moči — laži — razširjajočega dopisuna.

Sicer pa hočemo še govoriti o boji za koncesijo ob svojem času, kajti naši mestni očetje naj ne mislijo, da bode stvar tako hitro rešena.

Iz Žirov 4. avg. [Izv. dop.] Ko se je pred kakimi 30 leti nameravala cesta iz Poljanske doline v Cirkno, bili sti projektirani dve črti; jedna po Kopačnici, krajsa, bolj prikladna za Poljance, po boljšem trdnem svetu; druga pa po Sovodnji, ki je mimo prve daljša, ima več klanca in drži po samem mehkem kamenu. In kaj mislite, katera črta je bila potrjena za bolj koristno? Rekli boste: po Kopačnici. A motite se, po Sovodnji so jo takrat zavili, da je ubogi kmet imel le več tlake takrat, zdaj pa veliko popravka, da je cesta vendar zmiraj mehka in slaba in da se zdaj na novo govori, da bodo na novo delali cesto po Kopačnici, Sovodnjsko pa zavrgli, ker so prišli do spoznanja, da je krajši pot zmirom najboljši, v sili pa desetkrat boljši.

Sedaj se pa pri nas nekaj podobnega godi. Zvezati se hoče Žire z Logatcem, a imamo tudi dve črti, jedna po Sori, druga po Račevi. Za črto po Sori so večinoma vsi naši občinski možaki, cestni odbor Idrijski in tudi inženirji spoznali so jo za krajšo in boljšo; po zimi je v zatišji, zavarovana pred zameti in dogotovljena potrebovala bode le malo popravka, ker bode izpeljana po samem apne niku. Neki trgovec iz Dobračeve v Žirovskej dolini, ki trži s Trstom, o katerem bi si človek mislil: ta bode gotovo za Račevo!, pa je baje rekel: „Ako plačam za Račevo en goldinar, pa rajši za Soro petdeset goldinarjev!“

A glej, proti izjavi inženirjev, naših občinskih odbornikov, našega cestnega odbora Idrijskega, ki bi prav za prav jedini tukaj soditi imel in bo nalogu imel, cesto delati in popravljati, se vendar silijo nekateri najjastjošolci, da bi se cesta delala po Račevi na Podlipo in na Vrhniko, kar pa čisto gotovo s lepo ne bode. Čujem, da kar je merodajnih mož na Vrhniki, sami neso za ta načrt, od gosp. župana sem tudi to slišal. — Mi Žirovci želimo cesto po Sori, za Račevske klanca ne maramo, ker bi potem drugega dobička ne imeli, kakor plačila.

Iz Kamnika 6. avgusta. [Izv. dop.] (Veselica v Sevnici.) Radostna in pozora vredna vest je dospela zadnje dni v naš okraj. Ponosno se širi ona po vseh slovenskih krajih, navduševaje naša srca, nam podaja zlato nado o našej podvzetnej ter navdušenej mladeži. Veseli glas se razlega od Mure tje do sinjega jadranskega morja, vabeč nas na mejo Kranjske in Štajerske. Rodoljubni dijaki na obeh straneh naše Save so si podali v bratske ljubezni roke ter bodo priredili na naše radost sijajno veselico, katera se bo vršila dne 15. avgusta v trgu Sevnici. Tu se bodo sestala mlada srca iz Štajerske, Koroške, Kranjske, Istre, Hrvatske, da iz Česke, Moravske in Poljske. Iz tega se vidi, kol živo goji slovenska mladež ljubezen in sočutje do svojih milih bratov. Z navdušenostjo odobravamo to hvalevredno podjetje ter želimo, da bi se občinstvo te znamenite veselice mnogobrojno udeležilo. Poroča se nam, da bo veselica sijajna, vredna slovenske mladeži. Živeli rodoljubni dijaki, živela njih navdušenost in vzajemnost!

na zahodu še kaže pot veličastnega kralja visočin. Na jasnem nebu se počasi prikažejo zvezde, izza gore pa prisveti mesec in razsiplje blede svojo luč po kamenitem bregovju. Noč je nastala. —

Vedno opasnejša postaja pot; treba je prekorati razpokline, treba se je izogibati propadov. Vse okoli tibo. Ni blo slišati drugega, kakor rožljanje stopinj in palc po kamenju. Samo včas se sliši vodje zategnjeni „hoj, hoj!“ na kar se je nosač oglasil, da se je vedelo, kako daleč je prvi od zadnjega.

Po našem računanji bi imeli še kake pol ure do bajte, ali vodja je trdil, da imamo še več ko jedno uro. Sploh pa se nam začne njegovo vedenje zdeti nekako čudno; vodil nas je tako, da se nam je zdelo, kakor ko bi prišli po dvakrat na jedno in isto mesto. Našim že itak redkim vprašanjem je le nerazumljivo odgovarjal, ali pa sploh odgovoril ni. Tako urno se je jel plaziti pred nami po skalovju, da smo ga le z največjo težavo dohajali. Česar smo se jeli bati, se je zgodilo; vodja ves zmešan obstoji in nam pove, da je zgrešil pravi pot, da smo toraj „zašli“.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) podaril je za po toči poškodovane občine v okraji Velikovškem 2000 gld.

— (Konfiskacija.) Včerajšnje številko našega lista zaplenilo je državno pravdnništvo zaradi uvodnega članka, v katerem smo razpravljali nezgodo, ki je zadela „Slovenskega Gospodarja“ oziroma njegovega glavnega urednika g. dra. Lavoslava Gregorca, kateri je bil v 6. dan t. m. pred porotniki v Celji krivim spoznan in obsojen na šest tednov, vsak teden s postom poostrenega zapora, na 150 gold. izgube na kavciji in na plačilo sodnih stroškov, vkupe na kacic 500 gold. Dasi smo v tem članku ponatisnili poročilo iz nekonfiskovanega „Slov. Gosp.“ samega, bil je vendar ves članek zaplenjen.

— (Deželni odbor) je po toči poškodovanim v Krškem okraji dovolil 1500 gld. podpore, dalje požarni brambi na Vrhniki 50 gld., Ljubljanski požarni brambi pa 100 gld.

— (Z upeljavo lastno režije v blaznici na Studenci) bi se ne prihranilo samo 300 gld., kakor je predvčeraj po tiskovnej pomoti stalo v našem listu, temveč dobiček po lastnej režiji bi presegal 5000 gld. na leto, kar je g. dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški z jasnimi številkami dokazal.

— (Imenovanje.) Gospod Lambert Einspieler imenovan je kanonikom Krškega stolnega kapitelnja.

— (Iz Postojine) se nam piše: Kakor čujemo, namerava se tukaj sklicati v nedeljo 17. t. m. volilni shod. Ker je pa ta dan velika veselica v jami in je nadejati se veliko tujcev, ker torej marsikateri volilec ne bi utegnil udeležiti se, bi se priporočalo, če le možno, volilni shod prestaviti na petek 15. t. m.

— (Gledališni vlak v Prago.) Občinstvo opozarjamo, da vožnina v Prago in nazaj stane za III. razred 19 gld. 60 kr., za II. razred 29 gld. 30 kr. Deležniki lahko ustopijo na vseh gorenskih in koroških postajah, torej se jim ni treba voziti v Ljubljano z Gorenskega ali s Koroškega. Vožnina naj se doloži glavnemu zastopu banke „Slavije“ v Ljubljani.

— (Slovensko predstvo) priredi dramatično društvo v slovesno razsvetljenim deželnem gledališču v 16. dan t. m. Ta predstava ima biti z dveh strani naroden praznik: da se vsekdar lojalni Slovenci v radostni spomin pohoda našega preljubljenega vladarja ob 600letnici slavnosti — in v predvečer rojstnega dne Nj. Veličanstva cesarja Frana Josipa na pojav omenjenega društva snidó v Talijinem bramu. Izbrala se je v predstvo znana igra „Cvrček“. Ta večer nastopi v ulogi „Stana“ bivša dobroznana igralka na slovenskem odru, sedaj član kr. narodnega srbskega gledališča, gospodičina Gustika Nigrin. Dasi povod tej predstavi sam ob sebi privabiti more naše dostojanstvenike in intelgenco, upamo da bode dobro ime te izborne igralki privabilo tudi vse prijatelje, žal, redkih slovenskih predstav.

— (Za reguliranje Save) se bode letos izdalo 40 000 gld. Od te svote plača deželni odbor kranjski 2000 gld., ostalo država. Stroški za reguliranje Save od Črnuškega mosta do meje hrvatske proračunjeni so na 400 000 gld. Vlada zahteva, da tudi dežela vsako leto nekoliko k tem stroškom pomaga.

— (Baron Jovanović), namestnik dalmatinski, je tako nevarno obolel, da se je najhujšega nadejati. Izgubil je že sluh in vid in ima le redke jasne trenutke.

— (Gledališki vlak hrvatski) bil je v Pragi navdušeno vsprejet. Netrojna množica pričakovala je prišlece na kolodvoru, hiše blizu kolodvora bile so v zastavah. Pozdravil je goste dr. Strakaty, načelnik „Umelecke Besede“ v českem, gosp. Polivka v hrvatskem jeziku, na kar je v imenu Hrvatov zahvalil se prof. Hoč tako izbornu, da se sme njegov govor smatrati najboljšim izmed vseh dosedanjih. Rekel je, da je Praga slovanska Mekka, kamor mora romati vsak Slovan, da se divi napredku kulture. „Umelecka Beseda“ in „Meštanska Beseda“ priredili sti Hrvatom na čast sijajne koncerte, pri katerih je bilo veliko navdušenih govorov, vsi česki listi razpravljajo v jako srčnih in laskavih člankih pomen pohoda Hrvatov in naglašajo potrebo vzajemnosti slovanske.

— (K volitvam na Štajerskem.) V volilnem okraji Maribor, Št. Lenart in Slov. Bistrica imamo do sedaj Slovenci 64, liberalci 29 znanih glasov.

— (Iz Sevnice) poroča nam odlični rodoljub: Za volitve gre pri nas vse nepričakovano dobro in že zdaj je gosp. Jermara sijajna zmaga gotova. Sevnški okraj stal bode kakor jeden mož, v Brežinskem okraju pridobili smo Videm (g. Šušteršič in Mohorčič) in Zakot, v izvrstno organizovanem Kozijanskem okraju so vse do sedaj znane volitve za nas ugodne. Ta okraj šteje 53 volilcev, a na nasprotni strani jih ne bode niti deset.

— (Iz Slatine pri Rogatci), kjer je filijala nemškega šulferajna, se nam piše 8. avgusta, da so pri volitvah volilnih mož Slovinci popolnem zmagali v kljub pritisku nemških uradnikov in šulferajnovcev. K volitvi je prišlo 80 volilcev, od katerih jih je 50 glasovalo za Slovence, 30 za liberalce. Izvoljenih je tedaj pet narodnih volilnih mož.

— (V Makoljah), kjer so pri volitvah za deželni zbor narodnjaki slavno zmagali, snujejo tamošnji domoljubi politično društvo in posojilnico.

— (Na Goriškem) je prepoved slavnosti skoro tako silno učinkovala na narodno zavednost, kakor če bi se bila slavnost v istini vršila, kar nam priča naslednji dogodek: Pred par dnevi bil je pri sv. Luciji somenj in več trgovcev iz Gorice pripejalo svoje blago tjakaj na prodaj. Mej njimi bil je znan trgovec, ki je pri svojem „štantu“ razobesil par narodnih zastavic. Vse ljudstvo vrelo je le k njemu, lahonski trgovci pa neso prav nič prodali. Ko drug trgovec iz Gorice uvidi položaj, gre k narodnemu trgovcu prosit, naj mu posodi jedno zastavico. Slednji sprva tega ni hotel, a ko je prosilec slovesno zatrdil, da ni podpisal znanega protesta proti slavnosti, dobil je vendar zaželeno zastavico, katero je hitro razobesil in z zastavico dobil je takoj toliko kupcev, da je bil s somnjem prav zadovoljen. — Mislimo, da se ne bomo motili, ako ta dogodek pripisujemo uplivu znanega domoljuba in župana g. Kovačiča.

— („Vrtec.“) Časopis s podobami za slovensko mladino ima v 8. številki naslednjo vsebino: Srčan deček. Pesen. Josip Rosa. — Prijatelja. Izvirna povest. — Ajdovo zrno. (Narodna pripovedka.) Fr. Ksav. Krušič. — Na materinem grobu. Pesen. Ivan Zarnik. — Beduini. — Šiba novo mašo poje. — Spomini. — Maček in lisica. — Psi po severnih krajih ledenega morja. — Voda. — Razne stvari.

— (Osemstoletnico), odkar obstoji fara, bodo obhajali šentvidčani nad Ljubljano v prihodnjem letu meseca oktobra. V to svrhu oplešali bodo cerkev in napravili nov križev pot, katerega že izdeluje dobroznani kipar g. Miroslav Tomec.

— (Osem izredno lepih volov) kupil je na včerajšnjem mesečnem živinskem somniji tukajšnji mesar in posestnik Jarnej Černe za 2050 gld. Te res lepe in teške vole izredil je posestnik Alojzij Perdan iz Zadobrove blizu Device Marije v Polji, pač jako umen in skrben živinorejec.

— (Ponočniki neredi.) Včeraj po noči ubijala si je petorica gospodov čas s tem, da so razgrajali najprvo pred gostilnico pri „Južnem kolodvoru“, tam razbijali na vrata, odtrgali žico k zvoncu in metali kamenja v okna prvega nadstropja. Komaj so jih mestni redarji odpravili od tam, začeli so vpiti in razsajati po mestu, posebno na Hradeckyjevem mostu, kjer so tudi mestne redarje razžalili, tako da so bili odpeljani v stražnico na rotovž, kjer so jako neolikano obnašali. Pač žalostno, da izobraženi gospodje delajo s takim obnašanjem posla že s delom preobloženim mestnim redarjem. Da se tak slučaj ponovi, služili bomo brezobzirno z imeni dotičnikov.

— (Tepli) so se predvčeraj zvečer v Krakovem mestni postopači. Boj je bil tako silovit, da se je tepež nadaljeval v strugi Gradašice. A da si so bili bojevalci že popolnem mokri, se še neso ohladili in pretepli so mestnega delavca Črneto tako hudo, da je redarstvo odredilo, da se je prenesel v bolnico.

— (Mlado tatico,) 12 let staro Malko Lampetovo zaprla je danes policija, ker je ukrala mošnjiček z nekaj šestcami in več srjci. Dasi je dekle mlado, bilo je že večkrat kaznovano zaradi tatvine.

— (Čitalnica v Gornjem Gradu) priredi dne 17. t. m. veselico v spomin rojstvenega dne Nj. Velikanstva presvitlega cesarja Frana Josipa I. s sledečim sporedom: 1. Nagovor. 2. Petje. 3. Godba na glasovir in gosli. 4. Deklamacije.

5. Ples. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K tej zabavi uljudno vabi

— (Vabilo na koncert), katerega priredi „Tržaški Sokol“ na vrtu Čitalnice (Monte verde) dne 10. avgusta s sodelovanjem godbe učitelja Beltoni-ja in gg. pevcev delalskega podpornega društva. Spored: 1. Eisenhuth: „Sokoljada“, koračnica, glasba. 2. Verdi: Sinfonija „Conte Oberto di St. Bonifacio“, glasba. 3. Haidrich: „Jadransko morje“, zbor. 4. Ploner: „Amore e Danza“, valcer, glasba. 5. Lisinski: „Tam gdje stoji“, osmerospjev. 6. * * * „Telovadba“, „Sokol.“ 7. * * * „Potpourri slovanski“, glasba. 8. I. pl. Zajc: „Rojakom“, zbor. 9. Bizet: Odlomki iz opere „Carmen“, glasba. 10. Jenko: „O Vidovem“, zbor. 11. Verdi: Finale II. iz opere „Traviata“, glasba. 12. * * * „Koračnica“, glasba. Po koncertu bode ples. Denarnica se odpre ob 7 1/2 uri, a začetek ob 8. uri zvečer. Ustopnina za osebo 30 nov. — Za ude Sokola 20 nov. Gospodje udje se prosijo, da dojdejo v polnej društveni obleki. — V slučaju neugodnega vremena preloži se koncert na petek, 15. avgusta. — K obilnej udeležbi vabi uljudno odbor.

— (V Pulji) začeli so izkopavati v stolneji cerkvi in našli več rimskih novcev in posol.

— (Razpisane učiteljske službe.) V šolskem okraju Krškem: na dvorazrednici v Boštanj služba 2. učitelja, plača 400 gld. in stanovanje; na dvorazrednici na Raki služba 2. učitelja s 450 gld.; na dvorazrednici na Studenci služba 2. učitelja s 400 gld. in stanovanjem. Prošnje do konca t. m.

P. t. gospodom Notranjskim volilcem v deželni zbor!

Ker se od mnogih in raznih strani mojega nekdanjega volilskega okraja želi, da jaz opravičim izstop svoj iz deželnega zbora kranjskega, s katerim odložil sem mandat za občine Notranjske, zato v izpolnitev óne želje vabim vse p. t. gospode volilce na shod v 15. dan t. m. ob 4. uri popoldne v Postojini v gostilni gospoda Vičiča.

V Ljubljani, v 9. dan avgusta 1884.

Dr. Valentin Zarnik,
bivši deželni poslanec.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Maribor 9. avgusta. Danes 112 narodnjakov, 79 liberalcev, treba 123. Neznano ali nevoljeno: Dobrenje, Gradiška, Rancenber, Rožpah, Brestenica, Fare, Selnica, Ruše, Lembach, Slivnica, Fram, Črešnjevce, Šmartin, Tinje.

Maribor 9. avgusta. Kamca danes kljubu nemčurskemu pritisku volila dva narodnjaka.

Velikovec 8. avgusta. Einspieler in Muri izvoljena. Slava!

Celovec 8. avgusta. Nepričakovana zmaga! V Šmohoru voljen narodnjak dr. Abuja namesto odstopivšega Šnabelna.

Velikovec 8. avgusta. Narodna stranka veliko večino, dasiravno so nasprotniki nesramno postopali.

Celovec 8. avgusta. Velikovec: Sijajna zmaga, Einspieler, Muri 80 glasov. Beljak: Naša stranka propala. Celovec: Častna manjšina.

Kozje 8. avgusta. V Kozjem narodnjaki zmagali. Živel!

Dunaj 7. avgusta. Roparski morilec in anarhist Stellmacher bode jutri obešen, ker je smrtna sodba že v vseh instancah potrjena.

Razne vesti.

* (Česki skladatelj Anton Dvoržak) je imenovan častnim članom najstarejšega društva „Philharmonie society“ na Angleškem.

* (Fran Josipov red v vodi.) Iz Sarajeva se nam piše, da je reven Bošnjak, ko se je one dni mudil ob reki Miljački, na dnu vode zagledal svetlozlato stvar. Hitro vzame korec, potegne lepotijo iz vode in jo nese k policiji. Policijski komisar se ne čudi malo, ko vidi pred saboj Fran Josipov red. Redovnik, ki je red zgubil, se do sedaj še ni zanj oglašil.

* (Požar v državni zalogi za hrano.) V ponedeljek na vse zgodaj je v Budapešti zraven Ganzeve tovarne do tal pogorela velika zaloga za vojaško hrano. Površje velikanske zaloge meri 4500 □ m. Kako je ogenj navstal, še ni znano. Cel dan v nedeljo, trdijo, ni bilo ne jednega človeka v zalogi. Škoda, katera zadene državo, iznaša 50.000 gold.

* (Sežiganje mrličev v Gradci.) V stolici Štajerske se je sešel zbor prijateljev sežiganja mrtvecev, kateri hoče ustanoviti društvo za sežiganje mrličev. To društvo se ima poganjati za napravo sežiganja dražih ranjkih in vendar ohraniti tudi cerkvene obrede pri ognjenem pokopanju umrlih.

* Kraljevi Gradec brez trdnjave.) Poveljnik 4. vojaškega vojnega krkela v Josipovem je poslal županu v Kraljevi Gradec brzo naznanilo, da je cesar odpravo trdnjave in podiranje trdnjaviških nasipov v posamičnih delih privoлил. Kraljev Gradec ne malati več za trdnjavo. Dotična natančnej a določila se bodo pozneje izdala. Zdaj je doseglo občinstvo Kraljevega Gradca, cesar je že toliko časa prosilo.

* (Pomorska barka „Frundsberg“.) Kakor se iz Pulja poroča, odrine pomorska korveta „Frundsberg“ sredi meseca avgusta t. l. za šest mesecev v zahodno Afriko na morske vaje in na znanstven pouk.

* (Prvi turški odvetnik v Bosni.) Kakor poroča bosanski uradni list, imenovan je Jusuf beg Filipović v Sarajevu odvetnikom za nove avstrijske dežele in določen mu je urad v Sarajevskem sodnijskem okraju. Jusuf beg je prvi mohamedanski odvetnik v teh deželah in zelo slovi zaradi svojih pravih vodstvih še iz prejšnjih turških časov.

* (Velikanska postrv.) Zadnjič so ujeli v jezeru blizu Vihorleta (Ungerski komitat) čuda veliko in težko postrv. Lepa riba je merila po dolgem 108 in po širokem 30 cm; njena glava je bila 27 cm dolga in 12 cm široka. Postrv je tehtala 13 kgr. Čudili so se vsi velikanskej in težke postrvi tem bolj, ker so največje postrvi navadno komaj 2 kgr. težke.

* (Goethe še živi.) Dve deklici sti stali v Frankobrodu pred Goethejevo rojstno hišo in se živo razgovarjali. Kar pride angleški poštani, kateri je pa malo nemški znal, k njima in ju uljudno nagovori. Deklici meniti, da Anglež vpraša, kje Goethe stanuje. „Mislím,“ reče na to prva, „da ne živi več.“ — „Se ve da ne,“ pretrga druga besedo prve, „saj stojimo ravno pred njegovo hišo. Pojdite le v to hišo. Gospod Goethe je doma!“ — Anglež, kateri je le nekaj vsega pogovora razumel, je zadovoljen in vesel, da je vendar dospel do svojega cilja in hitro izgine za hišnimi vrati. A tukaj ga sprejme tajnik Wadtler, o katerem sti mislili deklici, da je Goethe.

* (Tatvina po telefonu.) V Bruselji si je te dni nek spreten in predrzen tat s pomočjo telefona prisvojil denarno vsoto. V Bruselji stanujočega menijnega opravnika Cohena poklical je po telefonu njegov prijatelj Van de Kelen-Dufour in ga prosil 500 mark na posodo z obljubo taiste na borski takoj vrniti. Cohen odgovori, da je denar na razpolaganje. Že čez nekaj minut donese nekdo v imenu Van de Kelen menijco, na katero mu brez ugovora izplačajo 500 mark. Ko se potem prijatelja na borski srečata in ker Van de Kelen o posojilu niti besedice na črni, ga Cohen na posojeno vsoto opomni, a v svoje veliko začudenje zve, da ga je nekdo po telefonu za 500 mark sleparsko opeharil. Sumi se, da je to storil star komi, kateremu so na borski običajni izrazi dobro znani.

* (Markiza sili v kletko k divjim zverinam.) Markiza pl. Hoeven jedna najbrdkejših gospic v Bruselji, je po velikih plakatih na cestnih vogalih občinstvu naznanila, da bo v Severnem muzeji v spremstvu krotivca William-a dva velika tigra in jednega leva v njihovih kletkah obiskala. Prenapeta in sanjarska gospica je stavila za veliko vsoto, da se ne pusti nikašor odvrnit od nevarnosti, katera jej preti, in si je dala v ta namen še celo novo tigrasto obleko iz pliša narediti. Ker je markiza najlepša gospica Bruseljske aristokracije, je tamošnja gospoda že vse ustopnice pokupila. — Kdo vé, kako se bodo divje zveri obnašale proti hladno in višnjevo krvni markizi?

* (Murnček v grbu.) Sir Th. Gresham, ustanovitelj Londonske borse, je bil tako revne matere sin, da ga je ta vsled silnega uboštva na sredi polja izpostavila. Nek deček, kateri je po polji murnčke iskal in lovil, je našel nesrečnega otroka in mu rešil življenje. Ko je Gresham dospel do visoke časti in bogastva, je za večni spomin svojega čudovitega rešenja murnčka vsprejel v svoj grb.

* (Pogin angleškega parnika.) Dva angleška parnika sta 4. t. m. pri Gravesendu vkup trčila in jeden se je pogreznil na dno morja. Pri tej nepriliki je utonilo deset pomorščakov in sedem potnikov.

* (Amerikanski veleposestnik.) Nedavno v Buenos-Ayres-u v Ameriki umrl Nikolaj Anhorena je bil izmed največjih in najveljavnejših veleposestnikov na vesoljnem svetu. Njegova zapuščina obsega 1710 □ milj zemlje, 152 000 krav in 410.000 ovac. Razen tega ima v Buenos-Ayres-u več hiš. Vse njegovo premoženje se ceni na 2.400.000 funtov sterlingov ali 24 milijonov gld.

* (Arabska pregovora.) Ženska za starost svojih tovarišic tako močno skrbi, da navadno na svojo lastno starost pozabi. — Ako ženska pred moškimi očmi povesi in v tla gleda, ne stori tega iz bojazljivosti, ampak da vidi, če ima veliki nogi.

* (Potrpežljivost.) Anglež se pelje iz Pariza v Bordeaux in nadleguje in muči mej potomo kočijaža z mnogovrstnimi vprašanji o tem in onem. Zagledavši čredo puranov, vpraša voznika, kako na Francoskem te živali imenujejo. Kočijaž, kateri ni imel že več potrpljenja, ježno zakriči: „Angleže“. Po daljnem potu Anglež molči in ne povprašuje več. Ko se pa v mesto Bordeaux pripeljeta, zapazi potnik veliko čredo prašičev. „Ali veste,“ reče zmagozno Anglež kazaje na svinjo, „kako pri nas take živali pravimo? Pravimo jej: „kočijaž!“ —

Pozor!

Začelo se je v nekatere vode, koder je razsajala račja kuga in uničila vse rake, ulagati iz družih voda prinešeno zaplod. Opozorujemo tedaj vse one, katerim je mar, da se zopet zaredé raki v naših vodah, naj opuste ulaganje do konca septembra, ker so zdaj o poletnem času vode preveč sparjene in vsled tega preseljeni raki radi poginejo. Dalje je treba jako previdno ravnati, da se ne uleže iz okuženih voda ujeti raki, torej treba, da se natančno izve, iz katerega kraja oziroma iz katere vode je žival vzeta, in potem naj se uleže v hramček (polter), in ko so tu ostali nekoliko dni pri dobrem zdravlju, naj se še le izpuste v prosto vodo.

Letos še ni varno preveliko število ulagati v jedno vodo, ker se kuga širi sedaj v stranskih potokih, torej zna po povodnji ali pa družih uzrokih zanešena biti bolezen tudi v take vode, v katere so bili uloženi za zarod namenjeni raki.

Ako zapazi kdo na ribjem trgu, da so na prodaj zlahtni raki, pod postavno mero, naj to naznani nemudoma mestnemu stražniku, ki ima nalog take živalice konfiscirati; nikakor pa ni umestno, da se male rakce kupuje ter tako onim ribičem potuho daje, ki proti določilom ribiške postave ravna.

Čudno je, da je nedavno gospod R. K. menda iz gole čistilnosti na ribjem trgu na prodaj prinešene mlade rakce (ki so bili pod postavno mero in katere je nameraval mestni stražnik konfiscirati), kupil za 2 forinta in si potem sam napisal v imenu Krakovskih in Traovskih ribičev zahvalo, da jim je te rakce podaril, da jih uložé v Ljubljano, Iščo in Mali graben. Ako neveden človek kaj takega učini, naj bode; če pa stori to mož, kateremu je ribiška postava kaj dobro znana in kateri mora znati, kako nevarno je, kar brez vsacega pomisleka iz družih krajev prinešene rake nagloma v naše vode izpuščati, potem ne najdemo pravega izraza za tako lehkomišljeno ravnanje.

Odbor krajskega ribiškega društva v Ljubljani, dne 8. avgusta 1884.

Za odbor:

dr. Kappler m. p.,
predsednik.

Poslano.

Po prijateljih opozorjen, da se je gosp. Šuklje v št. 129 „Ljubljanskega Lista“ spraval tudi nad mojo osebo, kupil sem si izjemno iz radovednosti ono število in meš sem si oči, ko sem čital, da mi „resnicoljubni“ g. profesor očita, da sem „Ljubljanskemu Listu“ poslani popravek o izmišljenih izgrelih pred kazinskim vrtno tako nerodno in nesrečno sestavljen, da ga ni mogel prijavit. A jaz njemu nasproti trdim, da je bil dotični popravek pravilen in stvaren, in kar je „Ljubljanski List“ pisal v notici „Našim Sokolom“, namreč, da je „Sokol“ ko rakal mimo kazinskega vrta, to je toliko, kakor da je bil „Sokol“ jedino društvo in le on odgovoren. Da je trobil, da se je mimogrede zvižgalo in sikalo, da se je „Sokol“ potem od čitalnice vrnil mimo kazine, je vse izmišljeno in zlagano.

Če bi bilo g. Šukljeju le nekaj do resnice, prijavil bi bil popravek brez ugovora, kar tudi prič nek slučajen razgovor mej njim in starostu „Sokola“, g. Valentinčičem, pri katerem se je g. Šuklje izrazil, da bi bil rad prijavil popravek, ko bi se ne bal, da bi se mu potem očitala bojazljivost. Ali je to pošteno?

Makso Armič,

tajnik Ljubljanskega „Sokola“.

Denašnja številka „Slovenskega Naroda“ ima prilogo: „Archiv für Heimatskunde“ in naše zgodovinoznanstvo od g. F. Šumi-ja, na katero čest. čitatelje opozorujemo. (499)

Migljaj uradništvu. V velikem delu sedeče životarenje je največkrat uzrok bolestim na jetrah, zlatej žili, zasedenju krvi itd., katerim boleznim sigurno odpomore Moll-ov „Seidlitz-prašek“. Škatljica z navodno rabe stane 1 gld. Vsak dan ga razpošilja proti poštnemu povzetju A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 12 (690—7)

Tuji:

dne 7. avgusta.

Pri Slonu: Pilz z Dunaja. — plem. Burgstaller iz Trsta. — Langer z Dunaja. — Tedeschi iz Trsta. — Lazar iz Gorice. — Izeršek z Gorenjskega. — Vidmar iz Čira. — Walter z Dunaja.

Pri Malici: Merteuš z Dunaja. — Burgstaller iz Trsta. — Prohaska z Dunaja. — Senglievich iz Trsta. Pri avstrijskem cesarji: Tratnik iz Idrije. — Bizjak iz Reke.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
7. avg.	7. zjutraj	738.00 mm.	+17.8° C	sl. sev.	jas.	0.60 mm.
	2. pop.	737.39 mm.	+24.6° C	sl. jvz.	obl.	dežja.
	9. zvečer	737.70 mm.	+20.0° C	sl. szh.	obl.	dežja.
8. avg.	7. zjutraj	737.76 mm.	+17.1° C	sl. jz.	obl.	18.50 mm.
	2. pop.	737.93 mm.	+20.3° C	sl. svz.	obl.	dežja.
	9. zvečer	738.42 mm.	+17.6° C	sl. svz.	jas.	dežja.

Srednja temperatura obeh dnij je znašala +20.8° in +18.3°, za 1.0° nad in 0.5° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 9. avgusta t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	31
Rež,	5	36
Ječmen	4	55
Oves,	3	59
Ajda,	5	69
Proso,	6	18
Koruz,	5	60
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	8	50
Krompir, 100 kilogramov	2	32
Maslo, kilogram	—	94
Mast,	—	80
Špeh frišen	—	60
„ povojen,	—	72
Surovo maslo,	—	84
Jajca, jedno	—	2 1/2
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	64
Telečje	—	56
Svinjsko	—	66
Kostrunovo	—	38
Kokoš	—	40
Golob	—	17
Seno, 100 kilogramov	1	69
Slama,	1	60
Drva, trda, 4 kv. metre	7	50
„ mehka, „	4	80

Dunajska borza

dne 9. avgusta t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	gld.	kr.
Papirna renta	81	10
Srebrna renta	81	75
Zlata renta	103	80
5% marcna renta	96	25
Akcije narodne banke	861	—
Kreditne akcije	313	25
London	121	55
Srebro	—	—
Napoli	9	65 1/2
C. kr. cekini	5	74
Nemške marke	59	55
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	124
Državne srečke iz l. 1864	100 gld.	169
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103	95
Ogrska zlata renta 6%	122	10
„ „ 4%	92	40
„ papirna renta 5%	89	05
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	105	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	115
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	121	25
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	108	20

Zahvala.

Za vse mnogobrojne izraze gorkega sočutja o priliki britke izgube, katero nam je storila prerana smrt preljubega sina, oziroma brata, gospoda

ANTONA KERSNIKA,

izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Na Brdu, 7. julija 1884.

(501) Kersnikova rodbina.

Pekarija

v hiši št. 23 v Smartnem pri Litiji se odda o Sv. Mihelu t. l. v najem pod ugodnimi pogoji. Več se izve ravno tam pri lastniku

Fr. Knuth-u.

C. k. privilegij za zboljšanje šivalnih strojev.

Ivan Jaz, v Ljubljani, Hôtel Evropa.

Zaloga vsakovrstnih šivalnih strojev

za družine in rokodelce, rabljivih za vsakotero šivanje. (113—26)

6letna garancija!

Poduk brezplačno. Na mesečne obroke po 4-5 gl.

Umetne

(32—59)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckjevega mostu, I. nadstropje.

Bukov gozd

160 oralov, okraj Litija, se prodaja.

Dr. Franc Papež,

(493)

odvetnik v Ljubljani.

Pekarija,

dobro renomirana, v večjem trgu, se dá v najem. — Kje? pove iz prijaznosti upravnistvo „Slov. Naroda“. (498—1)

Išče se

k o m i,

kateri je popolnem zmožen slovenskega in nemškega jezika in kateri ume potrebno korespondenco in knjigovodstvo za prodajalnico z mešanim blagom. Ponudbe pod naslovom: „L. poste restante Postojina“. (486—3)

Prosim, pazite!

Prisiljen sem opustiti svojo že mnogo let obstoječo trgovino in prodati vse blago, ki je v zalogi, v tako nizko ceno, da se mi samo stroški za surovino povrnejo, da le izprazen prostor do konca prihodnjega meseca.

Vse blago je najfinije, najtežje in najboljše baže, in v dokaz solidnosti se vsako ne ugaajoče blago nazaj vzame in s katerim koli drugim zamenja, tako da se ni bati biti opeharjen.

Cene in katalog blaga:

ŽENSKJE SRAJCE iz najfinijejšega angleškega chiffona, spristnimi švicarskimi ustavki, pravo umetno vezenino, po gld. 1.50, dvanajstotica za gld. 16.50. Taiste iz najfinijejšega Schrollovega chiffona, najfiniješe narejene, po gld. 1.90, dvanajstotica za gld. 20.—

ŽENSKI PONOČNI KORZETI jednake baže, zelo dolgi in po vsej dolgoti s švicarskimi vezanimi ustavki, jako elegantno opravljeni, krāsota za vsako žensko, po gld. 1.50, dvanajstotica za gld. 16.50. Taisti elegantno narejeni in bogato vezani, z dvema volanti in plisirani, po gld. 1.90, dvanajstotica za gld. 20.—

ŽENSKA SPODNJA KRILA iz najfinijejšega sivoga platna z dvema volanti, vezana, rudeča ali modra, po gld. 1.40, dvanajstotica za gld. 15.50. Taista okrašena z obšivi, s svilo vezana in plisirana, po gld. 1.60, dvanajstotica za gld. 18.— Taista z barvano plisse in barvanimi listi okrašena, po gld. 1.75, dvanajstotica za gld. 19.50.

ŽENSKA SPODNJA KRILA iz rudečega rouge z 2 plisse in barvanimi obšivi okrašene, po gld. 1.60, dvanajstotica za gld. 18.— Taista iz najfinijejšega rudečega kretona, s pristnimi vezanimi čipkami okrašene in z dvema volanti, jako fina, po gld. 1.70, dvanajstotica za gld. 19.—

MOSKE SRAJCE iz najfinijejšega angleškega chiffona, s četvernatim oprsjem, gladke ali vezane, vsakersne vratne širjave, po gld. 1.50, dvanajstotica za gld. 16.50. Taiste iz najfinijejšega Schrollovega chiffona, najfiniješe narejene à la france, po gld. 1.70, dvanajstotica za gld. 18.80; in po gld. 2.—, dvanajstotica za gld. 22.50.

NAMIZNE GARNITURE iz prta in 12 brisalk, samo za gld. 2.85. Taiste najfinijejšega francoskega dela, jako fine, z bogatimi resami, za 12 osov, po gld. 3.45. Namizne garniture iz najfinijejšega damasta, z ušitimi cveticami, obstoječe za 12 osov velikega prta in 12 pristujočih velikih brisalk, jako fino narejene, po gld. 5.60.

TURŠKE OTIRAČE, zarobljene, posamič zložene, z ru- decimi obročki in dolgimi resami, najfiniješe pikirane, jako krasne, dvanajstotica za gld. 3.75. Otirače, najfiniješe baže, dvanajstotica za gld. 4.70.

ŽENSKA OGRINJALA iz najfiniješe Berolinske volne, z dolgimi resami, v najizbornejših, najlepših in najmodnejših barvah, kakor: škotska, turška, siva, modra, bela, črna, karirana, rudeča, rujava itd., po gld. 1.20, dvanajstotica za gld. 13.—

POPOTNI PLAIDI, jako veliki in debeli, tkani iz naj- težjega in najboljšega sukna, po ele- gantnih angleških uzorcih, kakor: rujavi, sivi, melirani s težkimi dolgimi resami; ti plaidi se dadó zaradi svoje neznanke velikosti in širokosti rabiti za obleko, popotno ogrin- jalo, posteljno odejo in ženske shawle, ter se dasti še po 20letnej rabi iz njih napraviti dve celi elegantni obleki in s katerimi se dadó pristiéditi ogrtači, deževni plašči, pale- toti. I. baže samo po gld. 5.50; II. baže samo po gld. 4.50.

DOMAČE PLATNO, zavoj po 30 vatlov, najboljši, naj- težji in najtrpežnejši tovarniški iz- delek za domačo rabo; 3/4 široko po gld. 7.50, 1/2 široko po gld. 5.50 zavoj. Cena bombažu vidno poskakuje, platno bođe imelo v kratkem podvojeno ceno, zatorej naj vsak hiti z naročitvijo.

SVILNATI ŽEPNI ROBCI iz težke Lyonske svile v vseh barvah, vsak kos v drugej barvi, dvanajstotica samo za gld. 3.50.

GARNITURE IZ GOBELINA, obstoječe iz dveh po- steljnih pregrinjali in miznega prta, z barzunastimi čopi, v raznih barvah, krasno izdelane, jedna garnitura, t. j. vsi 3 kosi vkupe, velja I. baže gld. 8.40, II. baže gld. 7.50.

RJUHE iz dobrega, težkega platna, brez šiva, tudi za naj- večje postelje, 3/4 široke po gld. 1.35, dvanajsto- rica za gld. 15.—

JUTE-ZAGRINJALA, najfiniješi in najboljši tovarnični izdelek, težke baže, temne ali svile barve, v najizbornejših perzijskih, turških in indijskih uzorcih, z bogatimi in dolgimi resami, 3 met. 30 cm. dolga, za dve okni, velja I. baže gld. 5.—, II. baže gld. 4.25.

Vsak kupec, ki dá skupiti ob jednom vsaj za 20 gld., dobi za nagrado, torej **zastonj**, prekrasen prstan iz prist- nega 6 karatnega zlata, okrašen s tirkisi in biseri, lepo gra- viran, jako eleganten. (462—3)

Naročila proti poštnemu povzetju ali pred- pošiljati zneska naj se pošiljajo z naslovom:

Waarenhaus

J. H. RABINOWICZ,

Wien, II., Schiffamtsgasse Nr. 20.

Po najvišjih cenah kupuje se
kotlovina (kufer), cin, cink in staro železo

pri (442-5)

Ivanu Dolhar-ji

v Hrenovih ulicah št. 4 v Ljubljani.

Ravno tam se dobivajo tudi štedilna ognjišča (Sparherde), ki se uzidavajo, ter se preskrbi tudi njih uzidanje.

Krčmar,

ki je izurjen in zmožen položiti kavejco, more takoj prevzeti za ugodnimi pogoji večjo, jako dobičkanosno

gostilnico.

Več se izve v F. Ks. Müller-jevem Annoncen-Bureau v Ljubljani. (500-1)

Prodajalnica

s stanovanjem in magacinom

v hiši „Matice Slovenske“

na Kongresnem trgu

se oddaje za Sv. Jurij 1885. l.

Ponudbe se vsprejmejo do konca avgusta 1884. l. (494-1)

Jordan-ovo
zdravilo za kurja očesa

priporoča se vsem, ki trpijo na tem, najtoplejše, ker vsako še tako ukorenineno zlo absolutno in brez bolečin ozdravi in se plača le vseh.

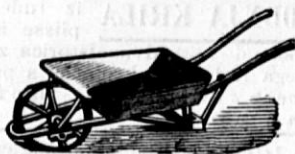
Cena polovici steklenice 25 kr., celi steklenici 50 kr.

Andr. Jordan-ova

droguerija v Chrudimu.

Po pošti 10 kr. več za poštno marko.

Zaloga v Ljubljani pri gospodu lekarji Jul. pl. Trnkoczy-jl. (439-10)

Železna
ročna vozila

in
kolesa za vozove

vsake vrste.

CARL MORGENSTERN & Comp.

Tovarna strojev za plinske vodne in trombone naprave. (298-16)

Wien, Fünfhaus, Gaspasse 6.

Zemljišče na barji na prodaj.

Skupina, ki meri 105 oralov in leži tri četrti ure od Ljubljane ter je popolnem osušena, za pridobivanje šote in pridelovanje poljskih sadežev pripravna, **proda se** pod ugodnimi pogoji.

Posredovalci so izključeni. Podrobnejša pojasnila daje

Anton Podkraišek

v Ljubljani, Gradišče, Rimska cesta št. 5. (496-1)

HENRIK LANZ na DUNAJI

III., Hintere Zollamtsstrasse 13a

priporoča svoje odlikovane, nepresegljive:

mlatilnice, ki se gonijo z rokami, z živino in z vodo; rezalnice za krme in repo, žramlje (domače mline), trijere in stroje za čiščenje itd.

Najnovejše konstrukcije, najboljše sisteme, jamstvo, nizke cene.

Dozdaj se je razprodalo nad 100.000 strojev. — Ilustrovani katalogi gratis in franko.

Zvedeni agenti in prekupei se iščejo. (416-4)

ADOLF HAUPTMAN

v Ljubljani,

stavbeni in hišne oprave mazilec, lakirar in izdelovalec naznanilnih tabel,

prevzame po najcenejših cenah

(482-2)

likanje zvonanjih sten hiš

z raznimi oljnatimi barvami pod garancijo.

Izdatelj in odgovorni urednik: Ivan Železnikar.

Išče se

oskrbnik ali knjigovodja,

kateri mora biti zmožen slovenskega in nemškega jezika. — Pisma naj se pošiljajo pod naslovom a—z. upravnistvu „Slovenskega Naroda“. (497-1)

Pivovarna bratov Kosler-jev.

Izvrstno

marčno pivo

v zabojih po 25 in 50

steklenic

se dobiva iz

(476-4)

ALOJZIJ MAYER-jeve

zaloge piva v steklenicah v Ljubljani.

ADOLF EBERL,

stavbeni in pohištveni barvar. Izdelovalec slikanih napisov. Lakirnik.

Lastna fabrikacija

oljnatih barv, lakov in firnežev.

Prodaja na debelo in drobno.

Ljubljana,

(301-15)

Marijin trg, tik frančiškanskega mostu.

Cenilniki se pošiljajo na vse strani, kdor jih želi.

Mejnarodna linija.

Iz Trsta v Novi-Jork naravnost.

Veliki prvorazredni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vsprejemajo blago in potnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo.

V NOVI-JORK. — Odhod iz TRSTA.

Parnik „Britannia“, 4200 ton, okolo 3. septembra.

„Germania“, 4200 „ — — — — —

Kajuta za potnike 200 gold. — Vmesni krov 60 gold.

V BRAZILJO — SANTOS itd.

Parnik „Teutonia“, 3400 ton, okolo 20. avgusta.

Pasaža — Vmesni krov 80 gld.

Potniki naj se obrnejo na

J. TERKULE,

generalnega pasažnega agenta,

šVia dell' Arsenale Nr. 13, Teatro Comunale, v Trstu.

Zaradi vožnje blaga obrne naj se na **Emiliano d' Ant. Poglajen,** generalni agent. (480-6)

D^r. KARL SLANC

odprl je svojo

advokatno pisarno

v Novem mestu

(502-1)

v prostorih „Narodnega doma“.

Takoj delujoče.

Uspeh zjamčen.

Neizogibljivo!

Denar dobi vsaki takoj povrnen, pri katerem ostane moj sigurno delujoči

ROBORANTUM

(brado ustvarjajoče sredstvo)

brez uspeha. Ravno tako sigurno pri plešah, izpalih in osivelih lasih. Uspeh po večkratnem močnem utrenji zjamčen. Pošilja v steklenicah po 1 gld. 50 kr. in v steklenicah za poskus po 1 gld.

J. Grolich v Brnu.

V Ljubljani se dobiva pri g. **Edvardu Mahr-u;** v Trstu **Peter Slovicu;** v Sanit 13; v Gorici lekar **C. Cristofolletti;** v Reki lekar **C. Šilhavy;** v Celji **Ed. Pellé;** v Mariboru **J. Martinc;** v Rovinji lekar **G. Tromba.**

Tam se tudi dobi:

Eau de Hébé, orijentalno lepotilno sredstvo, ki narja nežnost, belino in obilnost telesa, odstranjuje pege in lase — cena 85 kr.

Ni sleparija!

(333-12)

C. kr. dvornega zobozdravnika

Dr. POPP-a

Anatherin zobna in ustna voda.

Wien, I., Bognergasse Nr. 2.

Jaz sem Popp-ovo anatherin ustno vodo pri jako velikem številu mojih pacientov pri boleznih zob in v ustih z izredno dobrim vspehom rabil, ker sem se o njenej kemične čistosti preveril.

Tudi pri kroničnem kataru deluje jako dobro, ako se namažejo bolni deli ust, grla in vratu s Popp-ovo anatherin ustno vodo.

Dr. Kainzbauer,

(214-2)

ces. svetnik, emer. profesor.

Dobiva se v Ljubljani pri lekarjih **J. Swoboda,** **G. Piccoli,** **V. Mayr,** **Jul. pl. Trnkoczy,** **E. Birschitz,** dalje pri trgovcih **Ant. Krisper,** **Ed. Mahr,** **J. Karinger,** **F. M. Schmidt,** **V. Petričič,** **L. Pirker,** **P. Lassnik,** **Terček & Nekrep;** v Postajni: **A. Leban,** lekar; v Škofj. Loki: **C. Fabiani,** lekar; v Kočevji: **J. Braune,** lekar; na Krškem: **F. Böhmches,** lekar; v Idriji: **J. Warta,** lekar; v Kranji: **K. Šavnik,** lekar; v Litiji: **J. Benes,** lekar; v Metliki: **Fr. Wach,** lekar; v Novem mestu: **D. Rizoli** in **J. Bergman,** lekarja; v Trebnjem: **J. Ruprecht,** lekar; v Radovljici: **A. Roblek,** lekar; v Kamniku: **J. Močnik,** lekar; v Crnomlju: **J. Blazek,** lekar; v Vipavi: **V. Kordas,** lekar; v Pontafu: **P. Osaria,** lekar.

GUSTAV BIEDERMANN,

Praga, Pflastergasse Nr. 5,

jedini zastopnik za Avstro-Ogersko, Italijo, Rusijo in Podonavske kneževine

kemične tovarne za desinfekcijska sredstva

v Kolinu, Nagel & Co.

Ker so gospodje **Nagel & Comp.** meni izročili vso prodajo **desinfekcijskih sredstev,** sem jih v stanu v vsakej množini točno preskrbeti. Vedno imam veliko zalogo tukaj, kakor tudi v vseh znamenitejših mestih.

Naslednje specijalitete, ki so največ še le po meni upeljane, in bodo gotovo veliko rolo igrale v bodoče v zdravilstvu, priporočam jih visokim oblastim, mestnim občinam, tovarnam in gospodarstvom, in opozarjam, da so bili izdelki tovarne **Nagel & Comp.** poskušeni in za izvrstne priznani od mestnega fizikata kraljeve stolice v Pragi.

Za podlogo pri izdelovanju služijo preiskave cesarskega nemškega zdravniškega urada in preiskave **Pasteur-a,** **Koch-a** in **Pettenkofer-a** itd.

Jaz priporočam:

Raztopilno manganovega klorirsulfida za gnojne jame in kanale. 100 kilo gld. 26

Karbolova kislina, 20% 100 „ „ 20

Visokostopnjata kemično čista karbolna kislina,

cena se ravna po odstotkih.

Dvojno žveplenoskislno apno za bolniške sobe, razkuževalno in varovalno sredstvo pri nalezljivi živinski kugi, 10° Be. 100 „ „ 10

Bauer-jev karbolni prašek (fenolnoksida manganova ilovičasta sol) za scalne kote in stranišča itd. 100 „ „ 14

Creosolin, tekoče, prijetno in osvežujoče desinfekcijsko sredstvo v koncentrovanej raztoplini. 100 „ „ 40

Oglje napojeno s **creosolin-m,** 20% najboljšje srkavno desinfekcijsko sredstvo. 100 „ „ 16

Ta specijaliteta gotovo in hitro upliva in se da povsod porabiti, ker je skoro brez duha. Creosolin je iz Phenola, Cresola (Methyl-Phenol), Cresola in železnih solij.

Karbolovo žaganje za hleve, brez duha, imajoč v sebi prosto karbolovo kislino. 100 kilo gld. 8

Karbolinej, napojilno olje, ki sestoji iz 10-12% Creosota, 12-15% Phenolne kisline in je najboljše napojilno sredstvo za les. 100 „ „ 24

Prospekte razpošiljam na zahtevanje franko. (491-1)

Išče se zastopnik za Ljubljano in vso Kranjsko.

Slavni mestni svet kralj. stolice Prage je meni izročil preskrbovanje potrebnih desinfekcijskih sredstev.

Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.

„Archiv für Heimatskunde“ in naše zgodovinoznanstvo.

Ne toliko ljubezen do stvari, še manj želja po zaslužku, posebno poslednje ne — ker je neverjetno visoka vsota denarja, kar me to osemletno delo stoji — nego ljubezen do domovine je, kateri žrtvujem svoje vednosti, svoj čas in svoj denar.

S tem kratkimi besedami je povedano vse, zakaj se pečam s tako trudapolnim, nehvaležnim, a jako važnim domovinskim zgodovinoznanstvom. —

Srednji vek je cerkveni vek — in jako zanimiv, ako se zasleduje po listinskih virih — ves drugačen nego se navadno dan danes pri nas misli in piše o njem. Zgodovina srednjega veka nam je ohranjena v listinah in pri zgodovinopiscih, in ako hočemo temeljito resnico pisati, moramo preiskavati vire srednjega veka, in v teh nahajamo toliko praktičnega, poštenega in prijaznega, da nam mora v vsakem oziru bolj prijati nego sedanji svet. — Osebna svoboda je jedina stvar, katera ima nekoliko temne strani; če pa premislimo, da je bil kmet podloga grajskih dohodkov, da je bil prirojena, a ne priklenena grajska lastnina, lahko posnemamo iz sedanjega življenja, da je grajski gospod na kmete svoje gledal tako, kakor mi danes na dobre ali slabe svoje posle — in ako mi dan danes s svojimi posli slabo ravnamo, popusté nas in mi navadno težko dobimo še slabjših in za boljšo plačo. Še veliko slabše bi se bilo v srednjem veku godilo graščaku, ako bi bil malovredno s svojimi podložniki ravnal; po noči bi mu bili izginili iz graščinstva in zbežali v mesta in pod druge dobre gospodarje, in graščak bi si ne bil mogel novih dobiti, zato bi bil sovražnik svojih dohodkov in svojega graščinstva. Nobeden graščak ni zapodil nemarnega kmeta s posestva, nego kaznoval ga je, da je moral obdelavati najslabši svet, in takoj, ko se je poboljšal, pomikal ga je od leta do leta na boljšo zemljo. In ako je bila slaba letina, da ni kmet ničesa pridelal, moral ga je graščak preživiti, ako je hotel dohodke graščinstva ohraniti; tako se je godilo tudi pod duhovskim gospodstvom. Ako primerjamo človekoljubni srednji vek s sedanjim omikanim devetnajstim stoletjem s svojim nečlovekoljubjem, ko kmetije, vredne do tisoč in več goldinarjev, prodajejo po 2 do 5 forintov, kakor se je godilo po Dolenjskem in kmeta z njegovo obitelji brez usmiljenja spode z njegovega rojstvenega domovja, potem si lahko mislimo, kako pametno, pošteno, človekoljubno in praktično se je nekdanj ravnalo s kmetom. Kar se tiče robote in desetine, uče nas listine, kaj in koliko je bil kmet dolžan od obdelovanega ali kupljenega posestva prodajalcu ali posestniku za to na leto služiti in dajati, in posestnik ali grajski gospod ni smel nič več terjati od svojih podložnikov nego to, kar so mu propisovale stoletja stare urbarialne knjige; novostij, novih davkov in doklad kmetje niso pripoznali, kakor nam priča marsikatera listina, kajti v takih prepirih so se kmetje obračali na deželno sodišče in to je zabranilo zahteve, katere niso bile po urbarih utemeljene. Robota se je tudi lahko z denarjem odkupila. Dokazano je tudi, da so na Kranjskem nemški kmetje več davka imeli odrajtovati nego Slovenci brižinskim škofom (Mitth. f. Krain 1861 str. 2). Še le turški navalci so prouzročili, da so začeli graščaki več dohodkov zahtevati in sicer zato, ker so jim Turki ljudi pobrali, ker so bili prisiljeni vedno na boj hoditi, kar je veliko denarja stalo, in ker je tudi cesar sam vedno novih doneskov za vojaške potrebe posebno zoper Turke zahteval od deželanstva.

Graščaki so bili zdaj prisiljeni zahtevati večji davek, kajti oni so pri vednih stroških sami začeli obuboževati, a kmetje niso tega pripoznali in so se že 1478. leta uprli, toda ta upor se ni razširil. Ker pa so graščaki zaradi pogostih turških vpadov imeli vedno več stroškov, terjali so tudi z vso pravico več od podložnikov svojih. A kmetje niso bili tako zamorjeni in ponižni nego dan danes, ko se leto za letom več zahteva, ne da bi se kdo ustavljal, ampak godrnjali so in niso hoteli verjeti, da cesar denarje zahteva i. t. d., in ta nezadovoljnost kmetov je rastla od leta do leta, dokler ni leta 1515. narastel kmetski upor, pri katerem so kmetje zahtevali svojo „staro pravdo“, kakor so jo od stoletij sem imeli v urbarih zabeleženo. Torej turški navalci so prouzročili pravične zahteve graščakov do podložnikov svojih, a ti je niso pripoznali in se sprli, poprej niso zahtevali in tudi niso smeli graščaki družega zahtevati nego to, kar je bilo že od nekdanj pripisano na zemljišče. Kmet torej ni imel samó graščinskega sodišča, nego tudi višje deželno sodišče, katero ga je varovalo, zato tudi ni znano, da bi bili pred turškimi navalci kmetje godrnjali zoper graščake.

Tudi Valvazor omenja, da kranjski kmet tako rad pleše, da mu skoraj vse leto peta ne počije. Ali je bil zaradi stradanja, robote in graščinskega biča tako veselega srca, to nam pa Valvazor ni povedal; — zakaj pa dan danes tako silno toži in tarna, to vemo sami.

Ker se je pri nas brez utemeljenih dokazov razširilo krivo mnenje, da so bili naši predniki po nemški šoli in nemškem izobraženju raznarójeni, in da so le nemško mislili in nemško pisali, zato ne bode odveč, to stvar nekoliko pojasniti, posebno, ker se je s tem ukoreninila mlačnost, da, celó sovražnost do naše domače zgodovine. Kakor so me večkrat poučile izkušnje, toliko pri duhovnikih, kakor pri posvetni inteligenciji, misli se, da so bili nekdanji gradovi gnezda divjakov, in prebivalci vitezi, baroni in grofje roparska druhal. Poglejmo v listine, če je to res! Tu imamo shranjeno zgodovino plemenitažev in njihovih gradov. Te plemenitaže nahajamo v vednem spremstvu pri cesarjih, oglejskih očakih, nadškofih, škofih, prelatih. Niso li plemenitaži postavljali cerkvá, z darovi jih obsipali, z duhovniki oskrbovali, in ali ne uživajo še dan danes duhovniki dohodke od farnih zemljišč, katera so nekdanji plemenitaži podarili cerkvam? Prislovica pravi: s komer se človek v političnih stvareh brati, ti stega mnenja je tudi. — Da so bili plemenitaži roparska druhal, kaj

bi bili potem cesarji, kaj duhovniki, kaj cerkve, kaj cerkveno posestvo? Neka posebna pobožnost je družila te stanove, in njihova pobožna dela, njihovo mišljenje in življenje, vse to nam je ohranjeno v listinah. Iz ljuljke še ni nikdo pekel kruha, ampak iz pšenice, in kar se tiče srednjega veka, smelo se lahko trdi, da so slaba dela plemenitažev nasproti temu, kar mi nahajamo zabeleženega, tako malenkostna kakor nekoliko ljuljke v polovniku pšenice. Kdor tega ne veruje, poglej o priliki v moj listinjak 13. in 14. veka, ki začne v kratkem izhajati, in v tem se bode prepričal vsak, da so bili naši predniki, plemenitaži in navadni ljudje tako pobožni in pošteni, da ni bilo treba ni tožbe ni prisega, kajti veljala je čista vest in poštenost (trewe) toliko in skoraj da več nego dan danes prisega „an ayd(ing) vnd an tayding nur seinen schlechten worten ze gelawben, die er bei sein trewen gesagen mag“. Ta pravna formula se nahaja malo ne po vseh listinah 14. veka.

Pobožnost plemenitaštva nam pričata sósebnó dve zatiški listini od 1207. in 1223. leta, priobčeni v drugi moji knjigi kranjskih listin, in v katerih se sužnjim daje prostost iz same pobožnosti. Iz 1382. leta imam listino, po kateri kardinal Pileo di Prata vsem svojim sužnjim na Furlanskem daje prostost. Ako pazljivo prebiramo listine srednjega veka, dozdeva se nam, kakor bi imeli mrlíške bukve davno umrlih pobožnih svojih pradedov pred saboj, katerih dobra dela, življenje in mišljenje so v njih zabeležena. Nekako čudno bi se ujemale brati na listinah vzvišeno pobožnost, skrb za dušno blaginjo, naglaševanje minljivosti sveta in vedna darovanja zemljišč cerkvam za vzdrževanje duhovnikov itd.; v drugih zapiskih pa, da so kakor tolovaji po cestah na ljudi in kupce prežali in jih plenili ter slovenski narod, jezik njegov, običaje njegove in človeško pravo zatali. Dokazov za zadnje ni — in to je žalostno spričalo, kako se pri nas korenito goji domače zgodovinoznanstvo! Pa kako se bode neki gojilo, ako se ne podpira izdaja virov in listin, brez katerih se nič ne more pisati. Na Hrvatskem je vse drugače, zato pa so tudi hrvatske zgodovinske razprave korenite. Narod pa, kateri nima učenega slovstva, pogreša marsičesa, posebno osobnega ponosa.

Listine nam pričajo, da ni res, da bi bili samó duhovniki, plemenitaži in meščanje prosti ljudje. Mi nahajamo po listinah srednjega veka in sicer precej zgodaj, župane, vsake stroke rokodelcev in kmete, da podpisavajo listine kakor plemenitaži, in tudi s plemenitaži in družimi dostojanstveniki vkupe, da kupujejo, prodajajo in cerkvam darujejo svoja imetja in zemljišča iz svojega polnomočja, in da imajo cerkvene, cesarske in plemenitaške fevde na užitek. To nam bodi kažipot, da, ako hočemo korenito poznati zgodovino domovine svoje, treba je neobhodno, da podpiramo izdajo listin in virov, ako ne, bomo vedno podloga neplodnega pripovedovanja — dokazov pa le ne bomo imeli, če je res, ali ne.

Kar se tiče jezika, v katerem so pisane listine in v katerem jih izdajam tudi jaz, mislim, da naj bi se duh časa, institucije in praktičnost srednjega veka jemal v poštev; kajti do srede, da, skoraj do konca trinajstega veka je latinski jezik prevladal pisavo. Z začetkom štirinajstega veka so začeli tedanji notarji — duhovniki nemški pisati, vender pa se ni zane-marjala latinščina. Torej latinski jezik, ki je zavladal po naših deželah še pred Kristom, a ne nemški, zatrl je slovenski jezik. To nam tudi to priča, da nimamo v svoji domovini še pet sto let po dohodu Nemcev v svojo deželo (okoli 749. leta) nikakešnega nemškega pisanega spomenika, slovenske pa imamo! Listine in pisatelji vse Nemčije nam pričajo, da je imel nemški jezik ravno toliko veljave v pisavi, kakor slovenski ali srbski. Trinajsto sto let se je pisalo povsod izključno latinsko. Druga polovica trinajstega in prva štirinajstega veka pa je določila pisavo, pri nas nemško, na Hrvatskem glagolico, a tudi mi imamo za našo zgodovino nekoliko glagoliških pisem ali listin. Ker še ni bilo narodnostnega vprašanja, bili so ljudje jako praktični in so le tisti jezik za najboljšega imeli, kateri je imel največ veljave, duhovščina je bila prijazna latinščini, posvetni ljudje so pa na zemlji najvišje bitje videli v cesarji in zato se pridno učili jezika cesarjev in države. To je bil torej uzrok, da so morali duhovni notarji začeti nemško pisati listine. Sploh je moralo postati okoli leta 1300. neko živahno zanimanje, pisati javna pisma v jeziku narodu razumljivem. Tega nam sicer ni zabeležil nobeden zgodovinopisec, toda vidi se iz listin, da od leta 1300. dalje so skoraj vsa posvetna pisma nemška; na Hrvatskem pa z glagoliškimi pismeni, in to mi je dokaz, da je bilo okoli leta 1300. veliko jezikovno vprašanje in velik preobrat v duhu časa po jeziku državnem.

Kranjsko je bilo že proti koncu srednjega veka središče slovenskega življa. Tako n. pr. ustanovijo meščanje in zastop mest Ljubljana in Kranj leta 1495. oltar na čast slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodiju v Ahenu na Reni. V ustanovni listini imenujejo se „nationis Sclavoniae“, druga roka je pozneje pripisala nad črto „carniolicae“, to je „naroda Slovenije“ (kranjskega). Takrat je bil deželni glavar in vicedom Viljem Turjaški, župan ljubljanski, sicer ne še poznan, (ker imamo premalo virov) priobčenih —), toda bil je vsekako naroda svojega veren sin, kakor tudi ves zastop ljubljanski in mesta Kranja še več stoletij, ker je vedno pošiljal izrečno slovenskega jezika zmožnega duhovnika v Ahen, da je tam pri oltarji slovanskih apostolov opravljal sveto mašo ter na božjo pot prihajajoče Slovence vzprejemal in izpovedoval. S tem pa je tudi ovržena trditev, da bi bili plemenitaži neki le zaradi verskih naporov podpirali izdajo Trubarjevega sv. pisma v slovenskem jeziku! Kdo se upa dokazati, da so kedaj narodu vsiljevali nemški jezik? Ker so bili praktični zaradi jezika, ne sme se reči, da so bili sovražniki slovanstvu, te graje ne zaslužijo naši pobožni in pošteni predniki! Takrat so se še živo zanimali za slovanska apostola, a sedaj? — Razven tega nahajamo, da je celó cesar (kralj) Maksimilijan I.

1494. in 1496. leta cesarski svoj pečat na belo-modro-rudečo listinsko vrstico listini priobesil. S tem je sam cesar pripoznal, kakšna je kranjska deželna bôja. To so nam tehtoviti dokazi, kako so živeli in čutili naši predniki in da so se tudi spoštovali njih svetinje. In plemenitaži? Tudi plemenitaži so bili narodni, to nam svedoči slovenska krstna imena, tako n. pr.: Medko (Medvedko = Bernhart) de Mûlbach, Dobrossus (Dobrost-us) de Edeling, Berse ali Wersso de Archa, de Veldes Zebr(us) de Ig, dalje so Jelen, Mamola, Marold, Nedel, Nedelka, Ladizla, Bielj, Zupan, Zupana (krstna moška in ženska imena), Cernigoi, Volavca, rDuse, Nebemer, Radin, Radovan, Gonslav, Pribislav, Radoslav, Itoigoj, Dedocha, Večegoj, Velcko, Volik, Sobodin itd. imena iz kranjskih listin, ki se pri meni iz raznih arhivov prepisane nahajajo.

Vprašanje je tudi, niso li nemški, skozi stoletja tukajšnjega bivanja udomačeni plemenitaži z jednako hrabrostjo in pobožnim domoljubjem, kakor slovenski, z mečem v roci in kri prelivaje branili, da se ni izpremenila naša zemlja v „tursko drajno?“

Ker je večina duhovnikov bila plemenitaškega stanu, ni nam treba dosti vpraševati, če so plemenitaži znali slovenski jezik. Gotovo, samó ta je bila razlika, da so bili gotovo prijazni narodu (ker ni nikdo hujskal na nje zaradi jezika), kar nam posebno priča to, da so plemenitaži in kmetje slovenska krstna imena nosili, katerih bi dan danes pri vsi narodni vročkrvnosti v veljavo ne spravili. Ker pa to danes ni možno, v srednjem veku pa je bilo, potem znamo, da, ako mi o tako delikatnih stvaréh pišemo ali govorimo iz minulih stoletij, moramo prej izobraženi biti o zgodovini, ob običajih, in o narodnem in vladnem pravu in ne iz posameznih slučajev sodbo o vsem narodu izrehati.

Zaradi tega je silno potrebno, da se priobčujemo listine, ne regeste, da dobimo vsaj drobtinice o svojem deželnem pravu; dokler pa nimamo tega, nam ne pristoji obsodilno pisati o času, čegar tradicionalnega, deželnega in narodnega prava ne poznamo.

Marsikateri se ni naročil do zdaj na zbornik moj „Archiv für Heimatskunde“, ker izhaja v nemškem jeziku. Dokler sem ga hotel izdajati v slovenskem jeziku, se ni hotel vzprejeti za Matico Slovensko z izgovorom, da je zbornik moj preučen in predrag, in pokojni dr. Bleiweis mi je vedno svetoval, naj arhiv izdajam po nemško. Zdaj ga pa ne smem drugače izdajati, nego li nemško, ker me nemški in laški arhivarji podpirajo z listinami in ako bi jim pošiljal slovenske razprave, prenehala bi se takoj vsa ta podpora, a druge bi ne bilo. — Znanstvo je mednarodno, in naša naloga je, da izdajemo učene knjige v jeziku, katerega umejo učenjaki, in še le ko bode zunanemu svetu naše knjige rabile kot viri, potem smemo upati, da nas bodo sosedje poznali in o nas pisali tako, kakor jim bodo narekovale naše knjige. Če pa ne bomo pisali v jednom ali drugem jeziku učenjakov, ostanemo vedno „terra incognita“, kajti tega vendar nemoremo zahtevati, da bi učenjak moral znati toliko jezikov, o kolikor narodnostih in njihovih deželah piše. Zatorej vidimo, da tudi večji narodi, nego smo mi Slovenci, skrbé zato, da se njih v domačem jeziku pisane razprave za učene namene prelagajo na tuje jezike: Hrvatje so si ustanovili „Kroatische Revue“, Madjari „Ungarische Revue“, Rusje „Russische Revue“ i. t. d., v katerih objavljajo razprave, katerim želé velikega razširjenja.

Že v „Kresu“ (III. 1. št.) je starosta slovenskih učenjakov spisal sodbo o zborniku mojem, še predno je najboljšo razpravo imel v rokah, in hudo besedo izrekel o slabi podpori — a kaj je koristilo? Zvedel sem celó, da je neki gospod odsvetoval, dati mi nekoliko podpore od dežele. — In vender, niso li moje knjige podobne, posebno bo druga listin podobna štajerskim knjigam „Urkundenbücher“ s to razliko, da jaz, ker je Kranjska uboga v starinskih virih, tudi regeste podajam in s tem vse vire, tudi male. Na Koroškem daje dežela po 500 goldinarjev na leto za razprave! Jaz pa razprav ne vidim tako silno potrebnih podpore. Na Štajerskem stoji deželo vsako leto več tisoč goldinarjev zbiranje listin in zgodovinskega gradiva in kar dela na Štajerskem deželni arhivar z blizu treh tisoč goldinarjev dohodkov, to se trudim jaz na svoje stroške po možnosti delati tudi za Kranjsko. In da moja izvestja ne morejo biti tako slaba, kakor je podpora — svedoči naslednje besede, katere mi je pisal baron pl. Hauser, tajnik koroškega zgodovinskega društva 31. julija 1883.: „Ich wünschte nur unter der zahlreichen Menge unserer kärntner Mitglieder ein ebenso eifriges und fähiges für die kärnt. Geschichte, als Sie für Krain es sind.“ In na Koroškem je plemenitaš in učenjak družabnik zgodovinskega društva. — Dne 21. maja 1884. leta se je oglašil prof. Vrbovec v „Ljubljanskem Listu“, ter piše med drugim: „To zanemarjanje domače zgodovine je velika sramota za ves slovenski narod. Ne jeden prst se ne gane za prospeh naše tako malo poznane zgodovine... Jedini list, ki goji domačo zgodovino, je Šumi-jev Archiv. In kakovo priznanje žanje za svoj hvalevredni trud?... Ta mlačnost je tem menj odpustljiva, ker se baš v sedanjih časih deva pri vseh izobraženih narodih tolik poudarek na zgodovinsko vedo.“ — Med drugim omenja tudi, da ni mogoče spisati kulturne zgodovine o Slovencih, ker je še malo gradiva priobčenega, in jaz dostavljam, da večina gradiva še ni priobčena, in da če se ne bode strokovnjaško priobčevala, ne dobimo nikdar pogleda v kulturno življenje naših pradedov. Po mnogem branji starih pergamentov vidim, da se popolno napačno sodi o naših pradedih, in da so dozdandje obsodbe nepremišljene, mnoge hudobne, in da te sodbé izvirajo iz nepoznanja starinskih, po večjem še nenatisnenih virov in pa iz hudobnih nakán. — Potem pa se še toži, da ni domoljubov več, da se nikdo ne briga več za zgodovino svojega naroda! Kdo pa je to zakrivil, ako ne baš politično zgodovinarjenje? Mar je kdo res tako naiven, da misli, ka s tem vnema narod za zgodovino svojo, ako namestu da bi navduševal, pobija le veselje do zgodovine? — Tudi jaz bi vrgel v kot knjige, če bi ne imel prepričanja iz svojih preiskav, da se na tisoče dobrih stvari tiho preide, jedna slaba pa za kapital naredi in narodu popisava kakor jedini

vir vsega zlega, in narod, ne vedoč sam, kako je s stvarjo, verjame, jezi se — in neče čitati več svoje zgodovine — in to je sad političnega zgodovinarjenja. Vsekako bi bilo bolje, če bi se začela bolj gojiti korenitost, ker z gotovostjo v zgodoviniopisji, postane zgodovinarjenje znanstvo. Kar pa se dan danes piše zgodovinskih razprav, večinoma so od danes do jutri, ker ne poznamo še na tisoče v arhivih nahajočih se virov, katerih je, se vé da, le z deželno podporo možno poiskati, na svetlo dati in s strokovnjaškimi registri oskrbeti, kakor se to iz prvih dveh mojih knjig razvidi. Sedanje stanje našega zgodovinskega slovstva je pa gotovo obžalovanja vredno, ker večina zgodovinarjev nima stališča svojega, ampak le predisava v duhu bojnega časopisja, in to je móra na domoljubji naroda našega.

Letos bodem izdal prvi zvezek II. knjige arhiva in prvi zvezek II. knjige listin 13. veka za Kranjsko itd. Arhiva obseg bode razven drugega: „Die Windischen Wallfahrten an den Niederrhein“, velika — dovršena razprava s priobčeno ustanovno listino oltarja v Ahnu od 1495. leta. „Die Windische Mark“, listinska studija, v kateri se bode prvokrat priobčila natanko po originalu prepisana, v kraljevem bavarskem arhivu nahajajoča listina o vojvodi Privini od 860. leta itd.; „Ein Beitrag zur Geschichte der Türkeneinfälle in Krain“. — „Zur Verwandtschaft Kaisers Friedrich Barbarossa mit den in Istrien und Krain herrschenden Grafen“. — „Eine Hexengeschichte“. „Die Römerstrasse und Oerter von Emona nach Adrans“ itd. Iz tega se razvidi, da bode tudi letos zbornik prinesel jako važne in zanimive stvari.

Vender pa je po mislih mojih priobčenje zgodovinskih virov jako nevspešno in malo koristno delo, ako se ne preskrbi knjiga z natančnim registrom vsakega osebnega, krajnega in stvarnega imena. Da je knjiga zgodovinskih razprav in virov, ako nima strokovnjaško dovršenega registra, za rabo težka, kakor svinec, to sem dostikrat hudo čutil in zato so nastali registri k mojim knjigam kakor debut svojega mnenja, svoje prakse. Za vzgled so mi služile knjige učenjakov Winkelmann in Zahna. Da sem nalogo svojo po možnosti dovršil, če ravno mi je že sam prof. Krones pisal, da je to preveč za jednega samega človeka — hočejo svedočiti naslednje besede zgoraj imenovanega direktorja na štajerskem deželnem arhivu, dr. pl. Zahna, o katerem se sme reči, da je izdal najbolj rabne knjige avstrijskega zgodovinskega slovstva. Zahn piše 27. januarja 1884. leta poleg drugega naslednje: „Die Frage nach dem Index habe ich mir erlaubt, weil er gut gearbeitet ist; wenn ich Ihnen sage, dass ich diese Leistung Ihnen nicht zugetraut hätte, so werden Sie das hoffentlich nicht als beleidigend ansehen.“

Ako še omenjam pisemca velikega učenjaka, berlinskega univerznega profesorja Wilhelma Wattenbacha, naslednika Pertzovega, kateri pod kraljevim pokroviteljstvom izdaje svetovno-znane knjige „Monumenta Germaniae sacra“, ki je v lanskem „Zvonu“, na strani 403. priobčeno, oprostili mi bodejte uljudno prošnjo, rojaki! Blagovolite podpirati ne samó z novci, nego tudi z doneski in razpravami domoljubno moje podjetje! Kajti ako bi bil prisiljen prenehati izdajati arhiv ali razprave, sodilo se bode zunaj naše dežele, da nismo zmožni in premajhni, da bi negovali domačo svojo zgodovino in to bi bila gotovo obsodba. —

Zatorej se konečno obračam do vas vseh, kateri še čutite toplo za domovino našo, blagovolite podpirati to vašo knjigo domovinsko! Oglašite se pravočasno in pošljite 3 gld. 15 kr. za „Archiv“. Listine se ne bodo zaračunjevale, ker izdajo listin podpira povsod dežela, in menda, da me ne bode varalo mnenje, da je zastopstvo dežele naše ravno tako domoljubno, kakor so zastopstva v drugih deželah. Posebno mi je omeniti, da je izdaja listin jako draga, vsaka pòla me stoji povprek po 70 gold. Gotovo pa bi mi ne bilo mogoče izdajati te knjige, če bi me ne podpirali arhivarji in učenjaki v Benetkah, v Vidmu, v Celovci, v Monakovem, na Dunaji, v Gradci in v Trstu, posebno pa tudi g. Dežman v Ljubljani, kateri mi je na razpolaganje dal vse zgodovinske knjige kranjske zgodovinske družbe in še svoje, kar sem si jih želel, da sem vse listine in vire za Kranjsko od 1004. do 1500. leta prepisal, in kateri mi je tudi vse izvirne na koži pisane listine izposodil, da sem si jih prepisal — in še prepisujem; dalje Joannejska v Gradci in kraljeva dvorna in državna bavarska biblioteka v Monakovem, kateri sta mi najredkejši in najdražji knjigi „Fontes et Monumenta“ izposojevali. Razven teh so mi prijazno dovolili prepisati in kolacijonirati matice sedanjigospod župan ljubljanski mestne privilegije, katere je silno slabo prepisane po „Privilegienbuch der Stadt Laibach“ priobčil dr. Klun in s katerim je tudi izginil „Privilegienbuch der Stadt Laibach“ — ni ga več... S posebnim zadovoljstvom smem omenjati, da sem pri Slovencih, Nemcih in Italijanih jednako sočutje za znanstvo našel in da so bili nekateri gospodje posebno uljudni v tej stvari, tako n. pr. mi je izročil grof Leon Turjaški najstarejše zgodovinske listine, da sem jih prepisal doma v Ljubljani. Moja naloga je ravno ta, zbrati vse, kar se dá pozvedeti, da se bode kronologično v knjigah priobčilo. Gotovo je torej, da, kdor bode imel te knjige, imel bo zaklad zgodovine domače v rokah — in v registrih odgovor na vsako vprašanje in zadovoljenje na radovednost.

Uljudno prosim vsakega, kdor ima listine za Kranjsko, katere spadajo v čas 1000—1400 po Kr., naj mi blagovoli naznaniti, ali naj mi jih pošlje, da jih prepisem, ker v tem, ko se bodo listine od 1200 do 1300 priobčevale, zbiram gradiva za listinják 14. veka, kajti poznati moramo svojo zgodovino od začetka, če ne je sploh ne bomo nikdar spoznali; kajti kakor je pri vsaki stvari treba poznati začetek, razvoj in konec, tako je tudi pri zgodovini. In ker tako delajo vse zgodovinske družbe, bodem odslé vsako leto priobčil imena domoljubnih podpirateljev, da se spoznamo, kdo se zanima za zgodovino naroda svojega, in koliko nas je, kateri se brigamo za čast svojega zgodovinoznanstva in domovine svoje.

Fr. Šumi,

v Ljubljani, Kongresni trg, 18.